

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy óra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos pekt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 18 fillér.

Nyilttér pekt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Arad a zellvölgyi bányavidékért.
- Az autobusz deficités mérlege.
- Szemtanu a reimsi repülőgép-versenyről.
- A muzeumi lopás nyomozatalból.
- Aki hamisan vádol.
- Férfluhás nők a vonaton.
- A titokzatos bajadér.
- Nagy események előtt.
- Az északi sark felfedezői.
- A szép asszonyok kocsija.
- A zárda titka.

Az autobusz deficitje.

Arad, szeptember 7.

Most már fogalom ez a szó: autobusz. Nem azt a közlekedési eszközt jelenti, amelyet ezzel a névvel illetnek. Hanem jelent: blamázszt, felsülést, deficitet. Amire ezután azt mondják: ez is amolyan autobusz-üzlet, — azt a csóddal jegyzik el.

Félév alatt, amelynek egy része még az üzem első esztendejéhez tartozik, — félév alatt közel huszezer korona hiányt mutat ki az autobusz-vállalat számadása. Pedig még élénken emlékszünk rá, hogy milyen varázslatos számokkal mutatta ki a mérnöki hivatal: az autobusz-üzemnek jövedelmezni *kell*. Kocsikilométereinként ennyi meg ennyi a fentartás, a költség, — a forgalom minimálisan ilyen sok, tehát a város pénztára évenként meggyarapszik egy tekintélyes összeggel. És most, a féléves jelentés bevezetőjében egészen mást konstatálnak. Hogy minden autobusz-vállalat a világon eddig vesz-

teséggel dolgozik. Vajjon csak most, félév óta? Vagy előbb is? Es ha igen, nem lehetett ezt akkor megtudni, mikor az autobuszokat megrendelték?

Újra — vagy huszadszor — hivatkoznak arra az előnyre, hogy az autobuszok révén a lóvasut leszállította a viteldijakat, tehát a közönség nyert vele. Ezzel az érdelemmel jó lesz a jó izlés érdekében tovább nem ékeskedni. Mert semmi esetre se az autobusz-vállalat dicsősége, ha a lóvasut, a melyet a benzines reformmal ki akartak küszöbölni, vagy a villamos üzemre való áttérésre kényszeríteni, — ügyesen konkurrál a városi vállalattal. Hiszen, — ezt is elmondottuk, — ha az volt csak a cél, hogy a publikum az autobuszok révén a lóvasuton olcsóbban utazzék, lehetett volna másként megoldani: azt az összeget, amit az A. V. A. V.-ra ráfizetünk, odaadjuk a közuti vasutársaságnak, hogy ennek ellenében olcsóbb jegyeket adjon. Természetesen, ez kész abszurdum lenne; de nem kisebb abszurdum az autobusz deficitjét azzal takargatni, szépíteni, hogy „de hiszen a közönség a lóvasuton azalatt olcsóbban utazott!” Szóval, nem azok jártak jól, akik lokálpatrióta érzésből az autobuszokra szálltak, hanem akik a konkurrenciát kiélvezték és olcsóbban utaztak a lófejün.

És a vége, a refrénje ennek a jelentésnek is az: *autobuszokat, új autobuszokat!* Az üzlet csóddba készül men-

ni, — minél több portékát kell hát rendelni. Csak a rosszhiszemű boltosoknak szokott ez az elve lenni. Vagy pedig a szerencsétlen Aradi Hitelbanknak volt a rendszere, hogy amikor nem ment a bank, fölemelték az alaptőkét. Hagyják meg a kisbanknak ezt a sajátságos szisztemát, s ne próbálják a várost ezzel egyre mélyebbre kergetni az anyagi zavarok sárgódrében.

Ha már eddig jutott: igyekezzék a város az eddigi befektetések mellett minél kisebb veszteséggel, minél kevesebb szégyennel az ügyek előrelátható végére jutni. Mert nem kis darab blamázs virit ki belőle. A nagy föllobbanás után, a melylyel a város a házi kezelés új korszakát megkezdte, az első üzem ilyen eredményt mutat ki. Kettő lehet ennek oka. Vagy akkor nem tudtak számolni, a mikor az autobusz-közlekedés megvalósításába a tudatlan és jámbor törvényhatóságot beugratták, vagy pedig nem tudják az üzemet kellő gazdálkodással, szakértéssel és élelmességgel vezetni. Akármelyik eset áll is: mindenesetre arra a szomorú tényre mutat, hogy a város a mai körülmények között a házi kezelésre még nem érett meg, s hogy nyugodt lelkiismerettel arra újabb áldozatokat megszavazni nem lehet.

Jószivű vásárló ez az Arad. Akár a falusi, aki mindent megvesz, amit a kirakatokban lát. Megrendelni, építtetni, aszfaltoztatni, vállalkozni: ebben ki nem fogy a kedv. Azt mondják,

Kigyók között.

Irtá: Ujvári Péter.

Táborozván a szurai hegyek alatt, ünnepi áldomással hálálta Kobad király*) a hadi szerencsét. Tizenkét ispánháni gyermek állt súlyos aranyláncon az oltár előtt. Riadt szemmel néztek az oltár tűzébe, amelyet zordképtű mágusok szítottak, beléje lehelvén borzadályos varázsigéket. Mazdak, a főmágus, mozdulatlanul a botjára támaszkodott, amelyen három kigyó tekerődött fölfelé, egészen az aranygombig. Itt egymásba fonódtak és megmeredve, olyan volt a három kigyófej, mint a megnyitott lótuszvirág.

— Ormuzd isten, tied a tűz! — énekelék a mágusok és mind a király, mind a népe földre borult, imádván a tűzben a hatalmas napistent.

Mazdak ekkor halk igével botjáról leparancsolta az egyik kigyót, a legnagyobbat. Ez puha hullámzással az oltár elé siklott és mintha szólna, úgy sziszegett. Erre aztán az oltár alul, keskeny réseken, hatalmas kigyók bujtak elő és lassu emelkedéssel ágaskodtak az oltár pereméig. Mint a zöld lángoknak, olyan volt a mozdulásuk. Mikor már olyan magasra emelkedtek, hogy szinte összeolvadtak

a kigyózó láng-nyelvekkel, akkor Mazdak leoldotta az aranyláncon az egyik gyermeket, magasra emelte, meglóbáta, hogy a lángok közé vessen.

Ekkor azonban egyszerre elsötétedett az égbolt és hegyrendítő zengéstől reszketett meg a levegő. Az oltáron ellobogott a tűz, a kigyók az odvaikba bujtak és a mágu-ok a retentő irtózatból a földre roskadtak. A nép pedig lenyűvölt sirámmal hasította a levegőt:

— Ahriman haragszik! Óh, jaj nekünk!
— A tüzed tisztátalan — mordult a király fenyegető haraggal a főmágusra.

Ez pedig előre nyujtotta a testét, mint a villám, mikor a felhőbe furja magát és félelmetlenül emigyen válaszolt:

— Nem az én tüzem tisztátalan, hanem tisztátalan a lelketek, miattatok nem tud győzni a világosság a sötétség felett, Ormuzd isten Ahriman felett. Nem is leszen részetek a Zend világosságában, amíg a szivetekben kavargó a naplő sötétség.

Szólt és távozni akart, de alázatra törvén magát, maradásra kérte a király:

— Ki legyen velem az irtózat eme szörnyű napján, ha te is elhagysz. Kérlek, szólj a tűznek, neked engedelmeskedik.

— Ha Ormuzd elhagyott, akkor nincs hatalmam fölötte — szólt szomorúan Mazdak és

nagy könnyecseppek gyöngyöztek le derékig erőfehér szakállába.

Ekkor kilépett a sorból Mandhib és földre borulván, kiszedte szakállából a gyöngyöket és így szólt:

— Lásd, megfosztom szakállamat az ékeségtől és koldus gyanánt, góg nélkül kérlek, légy a segítőnk Ahriman ellen.

— Jól van — felelt Mazdak — hozzál hát havat, amivel megtisztítsam a tüzet, amit ti beszennyeztek.

A hegyről régen leolvadt a hó — felelt Mandhib.

— Hozz hát egyebet, ami a hónál is tisztább.

— Olyan nincs.

— De van — harsogott parancsolóana főmágus beszéde. Dárha, a menyasszonyod, tisztább a hónál, őt követelem.

— Nem adom — kiáltott Mandhib és talpra szökvén, fenyegető mozdulattal húzta ki övéből a kardját.

Mazdak méltóságosan kiegyenesedett, hogy aranytól ragyogó ruhájában olyan volt, mint egy tűzszlop, amely az égbe nyulik. A hangja zengett, mint a vihar:

— Ormuzd beszél belőlem, reszketetek és féljetelek. Ormuzd, a napisten, oltja el előtetek a világosságot, nem Ahriman. Mert bűnösök vagytok, mert csak önzésre áll a lelketek. Mert úgy éltek, mint a vadállatok, irigylvén egymástól a

* A perzsa Zend-vallás és az első kommunizmus megalapítója 551-ben.

hogy a modern fejlődés nem állhat meg, az pedig ezek nélkül nem lehetséges. Hát jó. De a halódóra elevent rakni, a korhadt fába értékes csemetét oltani, a deficites vállalkozásba újabb százezret ölni: ez akkora képzelenség, hogy valósággal sértéssel illeti, inzultálja a törvényhatóságot az a tanács, amelyik ezt javasolni próbálja.

ARAD

a zsilvölgyi bányavidékért.

A közigazgatási bizottság fölterjesztése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 7.

Varjassy Lajos dr., az aradi kereskedelmi és iparkamara titkára, mint Arad város közigazgatási előadója jelentős, érdekes előterjesztést nyújtott be ma a város közigazgatási bizottsága elé. Maga az indítvány formája is elűt a bürokrata műhelyek elé kerülő aktáktól: alapos, statisztikai adatokkal és a helyes megfigyelés szerepe érvekké felszerelt gazdasági tanulmány az, amely élénken ható erővel tereli a figyelmet Arad forgalmának és kereskedelmének egy fontos, eddig kellenem nem méltányolt érdekére. A zsilvölgyi szénvidékkel való összeköttetésünk kihasználása, jobb értékesítése. A rohamosan fejlődő, szinte amerikai módon növekvő bányaközségek fogyasztását jelentős részben eddig is Aradról fedezték, de az Arad javát szolgáló közlekedési reform hatványozhatja s végleg nekünk kötheti le az ebből várható hasznot. Ez a célja az indítványnak, amely az iránt kérte a közigazgatási bizottság állásfoglalását, hogy a Piski és Petrozsény között közlekedő vonatok egyikét gyorsvonnattá változtassák át.

Az előterjesztésből a következő részeket közöljük:

Hogy Csanádmegyének egy tekintélyes és Hunyadmegyének aranybányájánál fogva nagyfontosságú területe Aradra gravitál, ez nem csak részben az arad-csanádi egyesült vasutak okos, áldozatkész politikájának köszönhető. Hogy azonban Hunyadmegyénél maradjunk s ennek mégis közigazgatási szempontból legne-

vezetesebb, országos jelentőségű részét a kölcsönös gazdasági érdekek összekötő szálával minél szorosabban, minél elválaszthatatlanabban magunkhoz kapcsoljuk, ahhoz jelenlegi vasuti viszonyaink feltétlen javítása szükséges.

A legközelebbi nagy város, mely Petrozsény és környéke fogyasztó közönségét egy mezőgazdasági, mint ipari termékeivel kielégíteni képes, rendkívül kedvező földrajzi fekvésűnként és vasuti összekötő vonalainknál fogva éppen Arad városa. Statisztikai adatok annak elbírálására, hogy szóban forgó fogyasztó terület mily mértékben veszi igénybe mezőgazdaságunkat, iparunkat és kereskedelmünket, rendelkezéseimre nem állnak, de közvetlen érintkezés és szemlélet folytán tudom, hogy zöldséggel, gyümölcsessel, gabonával mi látjuk el azt. A salgótarjáni közlekedési raktár boricéjében legnagyobb részt aradhegyaljai borokat találtam, a lupényi állomáson két elékelő aradi butorgyáros szállító kocsját láttam s kérdészködéseimre a társulatnak egy hivatalnok elmondta, hogy az elmúlt héten egy aradi butorgyáros cég négy lupényi hivatalnoknak a lakását rendezte be. Házak építésénél, melyek mindhárom község rohamos fejlődése folytán feltűnően sűrűn fordulnak elő, az építőasztalos munkát csaknem kizárólag aradi asztalosok végzik. Voltam egy petrozsényi pénzintézetben is, melynek egész berendezését egy aradi cég készítette. Egyszerűen bármerre jártam említett telepeken, mindenütt tapasztaltam azt az élénk gazdasági kapcsolatot, mely városunkat Hunyadmegyének a részéhez fűzi. Minden érdekünk tehát az, hogy ezt az összeköttetést ápoljuk, sőt amennyire lehet, minden rendelkezésünkre álló eszközzel fejlesszük. Ezért voltam bátor ez a kérdést a tekintetes Közigazgatási Bizottság elé hozni, s ezért tolmácsolom a hunyadmegyei érdekeltségnek azt a mi kereskedelmünknek és iparunknak is érdekében álló óhaját, hogy Piski és Petrozsény, illetve Piski és Lupény között gyorsabb járatu vasutakat léptessenek életbe. Az érdekeltségnek óhaja az, hogy a jelenleg közlekedő személy-, vagy egyes vonatok egyike gyorsvonnattá minősítessék. A főbb szempontok, melyekre e kérdés elbírálásánál tekintettel kell lennünk, először az, hogy aradi kereskedő, vagy iparos Petrozsényben ügyeit úgy intézhesse el, hogy ez az utazással együtt egy napnál többet ne tegyen ki, másodsor, hogy ugyanezt az előnyt élvezze a Petrozsény, Lupény, vulkáni érdekeltek is, harmadszor, hogy Dévára, mint a vármegye központjába és a legközelebbi törvényszékhez rövid idő alatt eljussanak, negyedszer, hogy Aradon keresztül aránylag rövid időn belül Budapestre utazhassanak. Az új gyorsvonnatnak a fennálló személy-, vagy vegyesvonalok egyikének helyébe kellene lépnie. Az érdekeltségnek kívánsága az, hogy az éjjel 12 óra 1 perckor induló vegyesvonalat beszüntessék és ehelyett

a tervezett gyorsvonalat Petrozsényből éjjel után 2 óra 30 perckor indulna, Piskire érkeznek 4 óra 30 perckor, ahonnan az utasok a Piskiről Aradra 5 óra 8 perckor induló gyorsvonnatra szállhatnának át, amely reggel 8 órakor érkezik Aradra. Az utasok délig Aradon időzhetnek, déli 12 óra 21 perckor pedig gyorsvonnattal Piskire utazhatnának, ahova 3 órakor érkeznek meg. Piskiről jelenleg 4 órakor lehet tovább utazni Petrozsény felé személyvonnattal. Ennek a személyvonnatnak lépne helyébe az érdekeltség óhaja szerint az a gyorsvonal, amelylyel az éjjel után 2 óra 30 perckor Petrozsényből elindult utasok még ugyanaz nap Petrozsénybe visszatérhetnének. Aradiakra nézve ugy állana a helyzet, hogy ezek déiben 12 óra 21 perckor indulhatnának Petrozsénybe, ahova tervezett gyorsvonnattal körülbelül délután 6 órakor érkezhetnének s itt elintézték dolgaikat, még az éjszaka folyamán Aradra visszautazhatnának.

Nyomatékosan kérjük ezért a kereskedelmiügyi miniszter urtól a fent részletezett megoldás életbeléptetését s csak ha ez legyőzhetlen akadályokba ütköznék, kérjük azt, hogy mivel a Petrozsény és Piski között fekvő vonalon egy második sínpar építését már megkezdették, s mivel ennek forgalomba helyezése ugyanis a menetrendnek lényeges átalakításával fog jární, ennek a második sínpar forgalomba helyezése után készülő menetrendnek összeállítására kapcsán gondoskodjék a kereskedelmi kormány az új gyorsvonalat beállításáról. Kérjük azonban már most azt, hogy ezen az elsőrangú fontosságú vonalon, melyen jelenleg kiselajezett ócska, régi rendszerű, folyosó nélküli, piszkos vasúti kocsikat közlekedtetnek, mielőbb rendes, kényelmes személyszállító kocsikat használjanak.

A közigazgatási bizottság nagy figyelemmel fogadta az előterjesztést, amelyet természetesen egyhangulag magáévé tett. Egyben Varjassy Lajos dr.-nak elismerését és köszönetét fejezte ki azért a buzgaloméért, amelylyel ezt a jelentős kérdést az illetékes tényezők elé juttatta.

Simkó József összeférhetetlensége. Simkó József országgyűlési képviselőt tudvalevőleg tanárrá nevezték ki. Minthogy Simkó a kiszabott határidőn belül ezt a képviselőház elnökének bejelenteni elmulasztotta, Justh elnök ma intézkedett, hogy az összeférhetlenségi bizottság legközelebb tárgyalja Simkó összeférhetlenségi ügyét.

földi hiúságokat. Vagy van-e köztetek csak egy is aki igaz testvére a testvérnek? Ki osztja meg kenyérét a szegénnyel? Boldogságát a nyomorulttal? Jókédvét az üldözöttel? Jóságát a koldussal? Földjét a földönfutóval? Hitvesét a másikkal, akinek nincs hitvese? Az önzések miatt van a bűn és a sötétség. Mert nem adjátok a jót önként, hát elrabolják tőletek. És a koldusból gyilkos lesz, a szegéttért sóvárgóból fertelmes csábító. Ormuzd nem adja kétfél-képen a világosságot: az urnak többet és kevesebbet a koldusnak. Ti mért nem követitek isten természetét? Ime megbírdetem nektek, addig nem leszen Ormuzd kegyelme tíveltek, amíg egyenlők nem lesztek valamennyien, osztozkodván mindenben egyenlőképen. Így szólt Ormuzd, a napisten, aki áld és aki büntet, aki diadalmasan lakozott az ősök szívében, de a tietekből kitarva a gonoszság. Hiszen ime: lázadni merészel ellene ez ifju is, megtagadván tőle, ami az övé. Tetézve tetézte ez ifju gögje a bűnöket, féljetelek és reszkesetek, így szólt Ormuzd, a napisten.

Az irózat megfagyasztotta a sziveket és félelmetes nagy cönd volt a táborban, a szurai hegyek alatt. Mind nagyobb lett a sötétség és mind nagyobb a nép szívében a félelem.

Es ekkor fölemelkedett a király és tanácsba hívta a vezéreit.

A tanácsban felállt Fizur, a fővezér és így szólt:

A gyökérrel szárad a fa, az utolsó bűnnel a bűn.

Es megértették a vének, hogy Ormuzdot csak úgy lehet kiengesztelni, ha Mandhibot, aki utolsóinak vétkezett ellene, meglakol atják.

Megkötötték hát Mandhibot és átadták a főmágusnak, tegyen vele kedve szerint.

Megint meggyuladtak az oltáron az áldozati tűzek és az oltár alul a résekből előbujtak a kigyók és lassu emelkedéssel felágaskodtak, hogy szinte összeolvadtak a kigyózó lángnyelvekkel.

Mazdak ekkor felemelte kését, hogy Mandhibba szurja, de megint megrengett szörnyü zengéstől a levegő és a főmágus kezéből csörmpölve esett a kés az oltárra.

Oh, jaj nekünk — üvöltött a sokadalom.

Ormuzdnek vallomás kell! — kiáltott Mazdak harsány hangon. — Vallod e, Mandhib, hogy minden Ormuzd?

— Vallom — rebegte Mandhib.

— Vallod-e, hogy ami a tiéd, az a másé is?

— Nem igaz! — kiáltott Mandhib. A földem, a sátorom, az a másé is lehet, de ami a szívemben van, az csak az enyém. Megölhetsz, de csak ezt vallom.

— Hozzátok elébem Dárhát — parancsolta Mazdak és a zsoldosok engedelmestek.

Mikor Dárha a királyi sátor elé lépett, egyszerre kettéhasadt az égen a felhő és dus kévekben omlott alá a világosság. És Dárha úgy állott a káprázatos ragyogásban, mint a tűzben a fehérre izzott ezüsttű. Kobad király szíve megremegett e gyönyörű látomástól és olthatatlan gerjedelmek lobbantak fel a lelkében.

Dárha némán jártatta körül a tekintetét. Csöndes méltósággal várta az elkövetkezőket. Mikor meglátta a megkötözött Mandhibot, megreszketett és Mazdak felé fordult:

— Hivattál Mit akarsz?

— Tégy vallomást Ormuzd mellett.

Dárha mosolyogva mutatott fehér ruhájára és a kigyóra, amely körülfonta a derekát, mint az öv.

— A papnöje vagyok, láthatod.

— Ha a papnöje vagy, akkor áldozál, — szólt Mazdak kegyetlenül és Mandhibra mutatott. — Ez az áldozat.

— Szurd le! szurd le! — üvöltött a sokadalom. — Tedd meg Ormuzdért.

— Hazudsz, — kiáltott Dárha — Ormuzd nem kívánja ezt az áldozatot és leoldván derekáról a kigyót, Mandhibra vetette. A szent állat körülcsomózta az ifju derekát és meg se mozdult többet.

— Most már ő is Ormuzd papja. Mersz hozzányulni?

A főmágus a fogait csikorgatta:

Szemtanu a reimsi repülőgép-versenyről.

— Levél az Aradi Közlönyhöz. —

Le Havre, 1909. aug. 31.

A világra szóló nagy verseny a mai nappal befejeződött. Műszaki szempontból az elért sikerek a legvérmesebb reményeket is a szó legszorosabb értelmében messze túl szárnyalták. Ami pedig a gyakorlati eredményeket illeti, azok egyszerűen csodálatosak. Hogy mily következményekkel fog járni e fényes és az öreg földi globuson eddig még páratlanul álló légi verseny, annak találgatá a nagyon hálátlan munka lenne; hiszen az itt elért s még egy héttel előbb erősen kétségbe vont sikerek bizonyítják legjobban, hogy a repülés terén napról-napra a lehető legnagyobb meglepetésekre lehetünk elkészülve, különösen a franciák részéről.

Annai azonban elvitázhatatlan, hogy magában véve az a tény, hogy már ez év folyamán ily meglepő változatosságú és súlyos föltételekkel egyáltalában egy repülőgép-verseny rendezhető volt, — új látbatárt tár föl az emberiség előtt s fényes tanubizonyosságul szolgál az emberi ész zseniálítására, mely fáradságot nem ismerő vasakarattal igyekszik tágitani tudásának határait, hogy a harmadik főelem, a levegő meghódítására indított hadjáratának sikerét minél előbb biztosítsa.

A nyolc napos verseny technikai eredménye a következő:

I.

A champagne-i nagy díj. 10000 frank, miből 50.000 az elsőnek, 25.000 a másodiknak, 10.000 a harmadiknak s 5000 frank egyenként a negyedik, ötödik és hatodiknak.

Feltételek: Legalább 50 kilométernyi távolság egyhuzamban a kijelölt pályán, a kijelölt napok bizonyos időszakában. Az osztályozás a berepült ut hossza szerint eszközöltetik, tekintet nélkül a gyorsaságra.

Első: **Farman** Henrik, saját találmányu biplánján, mely a forgó 7 cilinderes, úgynevezett „Gnome” motorral van felszerelve. A berepült ut hossza: 180 km. — (világrekord.) Idő: 3 óra 4 perc (világrekord).

Második: **Latham** Hubert, az Antoinette-féle monoplánon. Távolság: 154 km. 375 m. Idő: 2 óra 18 perc.

Harmadik: **Paulhan**, a Voisin-féle hosszú farku biplánon. Távolság: 133 km. 676 m. Idő: 2 óra 48 perc.

Negyedik: **De Lambert**, Wright-Ariel biplánon. Távolság: 116 km. Idő: 1 óra 52 perc.

Ötödik: **Latham Hubert**, Antoinette-féle monoplánon. Távolság: 111 km. Idő: 1 óra 38 perc.

Hatodik: **Tissandier**, Wright-Ariel-féle biplánon. Távolság: 110 km. Idő: 1 óra 46 perc.

A győztes **Farman** tulajdonképpen angol származású s mindössze 20 év óta él francia földön s ő az, aki legelőször repült 200 méternyi távolságon készülékjével. Véghetetlenül szerény megjelenésű, rokonszenves ember, ki nek jellemzésére nagyon találó az a néhány mondat, miből felelete állott a hozzá intézett kérdésekre, közvetlenül a verseny befejezte után:

— Istenem, hiszen olyan könnyű energikusnak lenni akkor, ha az ember sejti, hogy győzni fog. Már pedig én sejtettem és toporzékoltam dühömben a versenyek kezdete óta, hogy esetleg nem leszek képes előkészületeimet idejére befejezni (ő a 6-ik napon repült!) Már két héttel ezelőtt Sommernek (segédje) sikerült 2 óra 27 percig a levegőben maradnia a repülőgéppel, tehát bizalmának volt alapja. Alig néhány napja csak, hogy megkaptam az új motort, melynek felszerelésével nagyon sok bajom volt: a legjobb munkásomat mindjárt az első napon baleset érte, én magam is összeégettem a bal kezemet, majd meg a csavarkerek tört össze; egyszóval jó adag kitartásra volt szükségem, hogy félbe ne hagyjam a kísérleteket; és e készülékek alatt az idő ijesztő gyorsasággal mult, a rekordok csak úgy hullottak napról-napra. Végre a repülőgépem elkészült. Ma délután 63 liter eszencel indultam utca s már az első kör után éreztem, hogy sokáig fogom kitartani, mert minden pompásan működött a gépen. E percben pillantottam meg Lathamot, ki éppen fejem fölött repült el, majd meg Sommert hagytam el jobboldalt s nyugodtan számolgattam a köröket tovább (egy kör 10 km) s később föl sem tűnt, hogy Latham abbahagyta. Kár, hogy besötétedett teljesen, mert még volt jócskán eszencem s tudtam volna még vagy 30–40 kilométert repülni. Földreszállásom pillanatában, mikor apám és fivérem ölelő karjai közül kiszabadultam, legelső dolgom volt az eszencetartály csapját bezártni, hogy pontosan megtudjam, mennyi maradt még benne!

Olyan nyugodt, szerény hanglettel mondta el mindezt, mintha csupán holmi kis automobil kirándulásról lett volna szó, pedig 3 óra 4 percig repült 80 méter magasságban, mialatt 180 kilométert tett meg.

ellenkezzék. Én, a király, osztozkodom veletek legelsőül.

És ezzel Dárha mellé ugratott, lehajolt hozzá, átnyalábolta és a nyeregbe emelte.

— Te az enyém vagy — szolt és vad szenvedélyvel magához ölelte.

A nép ujjongott. Mandhib rettentő fájdalomában leoldotta övéről a kigyót és szörnyű erővel a király felé hajította. A szent állat szeliden Dárnához simult.

— Ne félj, — kiáltott Dárha Mandhib felé, — a tied maradok.

Kobad a sátorába vezette Dárhát és tüzes borokkal itatta, csókkal bódította, öleléssel bágyasztotta.

— Szeretsz? — kérdezte a király, akit a bor és a szenvedély részeggé tett.

— Irtózom tőled — felelte Dárha.

— Azért mégis az enyém leszel, szolt és magához vont a puha szőnyegre.

Dárha mosolygott: — Akkor oldd hát meg az övem.

A király reszkető kezekkel oldta le derekáról a kigyót.

Dárha megsimogatta a szent állat fejét és csöndes suttogással varázsigéket mormolt. Aztán lefeküdt és melléje omlott a király.

A király pedig alájuk csuszott és körükét csavarta magát.

A kigyó azt hitte, hogy Dárha öleli.

Ki se bontott, magát többé ebből a halálos ölelésből, se ő, se Dárha, aki Mandhibé maradt.

II.

Coupe Gordon-Bennett, 25.000 frank és egy 12.500 frankos vándordíj.

Feltételek: Nemzetközi nyílt verseny, bármily szerkezetű repülőgép számára. Távolság 20 km. egyhuzamban; nyertes az, aki a legrövidebb idő alatt berepüli a távolságot.

1. **Clén H. Curtiss**, amerikai, a Hering-Curtiss-féle biplánon, mely több tekintetben nagyon hasonlít a Wright-féle biplánhoz. Idő: 15 perc 50 másodperc.

2. **Blériot**, francia, saját monoplánján. Idő: 15 perc 56 másodperc.

3. **Latham**, francia, Antoinette-féle monoplánon. Idő: 17 perc 32 másodperc.

4. **Lefebvre**, francia, Wright-Ariel-féle biplánon. Idő: 24 perc 47 másodperc.

A vándordíjat amerikai nyervén mag, a jövő évben a verseny Amerikában fog döntésre kerülni.

A győztes Curtiss már eddig is nagy népszerűségnek örvendett az Egyesült Államokban. Csaknem Wrightékkel egyidőben kezdte meg műszaki kutatásait a repülés terén s már az eddigi repüléseivel megtett távolságok összege meghaladja az 1600 km.-t, melyből azonban a nagyobb részt hivatalosan nem ellenőrizték.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Curtiss rekordja csupán 20 és 30 km.-re számít, mert Blériot, kit e váratlan győzelem a második helyre szorított, azonnal a verseny lezárta után megjavította a saját rekordját 10 km.-re, 7 perc és 47 másodperc alatt repülve be a kört, ami megfelel 76 km. 955 m. óránkénti sebességnek.

III.

10 km. es verseny. 10000 frank az elsőnek.

1. Blériot, 2. Curtiss, 3. Latham, 4. Latham, 5. Blériot, 6. Lefebvre, 7. Farman, 8. Tissandier, 9. De Lambert, 10. Sommer, 11. Legagnene, 12. Delagrance, 13. Rougier, 14. Paulhan, 15. Cockburn, 16. Bunau-Varilla.

IV.

Gyorsasági verseny 30 km.-re. 20.000 frank az elsőnek.

1. Curtiss. Idő: 24 perc 16 másodperc.

2. Latham. Idő: 26 p. 32 mp.

3. Latham. Idő: 27 p. 56 mp.

4. Tissandier. Idő: 28 p. 59 mp.

V.

Az utasok versenye. 10 km. 10.000 frank. Díjnyertes az, aki a 10 km. pályát legrövidebb idő alatt berepüli a legnagyobb számú utassal.

1. Farman, 2 utas (rajta kívül!) Idő: 10 p. 39 mp.

VI.

Magassági verseny. 20.000 frank.

1. Latham, 155 méter, monoplan Antoinette.

2. Farman, 120 méter, biplan Farman.

3. Paulhan, 90 méter, biplan Voisin.

Robert Guérin, egy francia ujságíró igen érdekesen írja le a repülés alatt szerzett impresszióit. Ő tudniillik egyike volt a két utasnak, kit Farman levegőbe emelt repülőgépjén.

— Hogy mi mindent érez — írja — egy ilyen magamfajta jámbor gyalogjáró a léghullámok között 40–50 km. sebességgel sikló aeroplánon, azt ugyan nehéz lenne hűen leírni. Alig hagyottuk ezt a bűnökkel megterhelt földet, egész új világba képzeltem magamat. A súlyról alkotott fogalmaim összezavarodtak s oly könnyűnek éreztem magamat, hogy hajlandó lettem volna azt is elhinni, hogy tulajdonképpen csak le kem emelkedik. Egy bizonyos magasságban úgy tűnt fel előttem, mintha már nem is haladnánk előre, mintha egy helyben lebegnénk mozdatlanul. Egyszerre csak Delagrance-ot pillantom meg, ki krisztusi nyugalommal tartja kezeiben monoplánjának kormányzó rudját. Farman int neki, de miután az nem felel, el-siklunk mellette alig 15–20 méternyi távolságra, mialatt Farman angyali gyöngédséggel kezeli az emelő sikokat, hogy helyt adjon egy alattunk száguldó biplánnak. Dehát ez élvezetnek is be kelle t fejeződnie, s lassan lejjebb és lejjebb szállva nyugodtan földet értünk, hol re: ülő gépünk gurult még vagy 20 métert kerekain, mielőtt teljesen megállt volna. Szavamra mondom, valami megnevezhetetlen szégyenérzet fogott el, mikor talpra ugorva végig néztem becses végtagjaimon, arra gondolván, hogy

ilyen kezdetleges haladási alkalmatlanság is az emberi láb!

Hogy mily hihetetlen arányokat ölt Franciaországban a lelkesedés, helyszüke miatt csak két példával fogom demonstrálni. Egy párisi napilap a „Le Matin” 100.000 frankos pályadíjat tűzött ki egy 1910. augusztus 30. előtt tartandó repülőgép távolsági versenyre, melynek utvonalaül: Páris - Dijon - Belfort - Nancy - Lille - Páris ötszöget jelölte meg.

Páris városi képviselőtestülete szintén 100.000 frankot fog megszavazni egy a főváros és Marseille között rendezendő repülőverseny pályadíjául.

Október 3-án kezdődik a kéthetes párisi repülőgépverseny, melyet a „Ligue Nationale Aérienne” és a „Société d'encouragement à l'aviation” rendeznek. Már eddig több mint 12 különféle díj van kitüntetve, melyek összege meghaladja a 120000 frankot.

Fejes Endre,
a Westinghouse-gyár
tisztviselője

Az autobusz deficités mérlege.

Félév alatt: 19657 korona hiány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 7.

Az autobusz üzem felügyelő bizottsága Lócs Rezső tanácsnok elnöklésével tartott ülésén felülvizsgálta a Szathmáry Károly üzemigazgató által benyújtott és az 1909-iki üzletév első feléről tükröt nyújtó forgalmi kimutatást, a melyet alább részletesen ismertetünk. A mérlegből kitűnik, hogy a múlt évben kimutatott néhány száz koronányi bevételi feleslegge szemben tanusított pesszimizmusunk jogosult volt, mert már a most szóban forgó elszámolás nyers veszteség fejében 7157 kor. 42 fillér deficitet tüntet ki, amihez még a 250 ezer korona befektetett tőke után tíz százalékos gépkopás adandó. Ez a mérlegbe nincs beállítva. Az üzemigazgató most is azt vallja, hogy a kocsiakat szaporítani kell. A felügyelő bizottság, amelynek ülésén a városi tisztviselők közül küldötteken kívül egy törvényhatósági tag vett részt, tudomásul vette a jelentést és a közgyűlésnek azt javasolja, hogy fogadja el.

A jelentés és a részletes számadás a következő:

Tekintetes Tanács!

Tisztelettel beterjesztem az autobusz-vállalat 1909. első félévi forgalmi kimutatását, mely a számvétség ellenőrzése alatt készült.

Ez alkalommal bátorkodom a következőket megjegyezni:

Az ezen forgalmi kimutatásban mutatkozó 7157 korona 42 fillér deficit, melyben a befektetett tőke amortizációja nincs még benne, véleményem szerint a következőkben leli magyarázatát:

Első sorban kell említenem a február 21-től 26-ig terjedő sztrájkot, mely körülbelül 4—5000 korona kárt és elmaradt hasznot jelent.

Második főtenyező a garázs és műhely fogyatékosága.

Mivel ezt sem fűteni nem lehet, sem felszerelve nincs, a forgalmi vonaltól nagyon is távol, ellenkező oldalon fekszik, a gépjávitási számla költsége kocsikilométerenként a múlt félévihez képest hat fillér, összesen circa 6400 korona költségtöbbletet mutat.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az időjárás viszonyok miatt a forgalom kisebb az év első felében és így a második félév valószínűleg kedvezőbb lesz.

Igaz, hogy a múlt félévben a kocsi jók voltak, de azért az emelkedés mégis aránytalan.

Eddig tudomásom szerint mindenik autobusz vállalat nyereség nélkül dolgozik, egyesek meg is szűnnek.

Epen ezért s mivel az autobuszok kezelése

a legnagyobb figyelmet, készültséget és kiméletességet igényeli, kellő segédeszközzel kell ellátni a vállalatot és egy bizonyos forgalomhoz képest megfelelő számú gépet tartani, mert különben az esetleges túleröltetés okozta költségek jóval nagyobbak, mint a még szükséges befektetendő tőke amortizációja.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni egy igen jelentős és döntő körülményt.

Az autobusz vállalat keletkezése előtt tudtommal a lóvasut évi forgalma körülbelül 500 ezer utas volt. Most mindkét vállalatnak több utasa van egy-egy milliónál.

A forgalom egy csapásra megnégyszereződött s hogy ez mit jelent, nem kell fejtegetnem. Ha más nem is, de a lóvasuton az utazó közönség zsebében maradt 75 ezer korona többletvitelbér mutatja az eredményt és ez az adófizető polgárság által megtakarított összeg tiszterese a látszólagos 1909. első félévi deficitnek.

Forgalmi kimutatás 1909. első félévről.

Bevétel:	
Jegyekért:	57143 K 24 f.
Hirdetéseikért:	551 „ —
	összesen 57694 K 24 f.
Kiadások:	
I. Tiszti fizetések:	6418 K 66 f.
Irodaköltség:	995 „ 86 „
	7414 K 52 f.

II. Összes kiadások:	
1. Műhelyszemélyzet	3637 K 45 f.
2. Forgalmi személyzet	10708 „ 60 „
3. Benzin	10551 „ 05 „
4. Olaj, zsir	3669 „ 71 „
5. Gummi	9037 „ — „
6. Gépfentartás	7605 „ — „
7. Carbid	403 „ 80 „
Jegyek	200 „ — „
Fűtés, világítás	250 „ — „
Egyéb	399 „ 54 „
8. Tűzbiztosítás és szavatolás	2681 „ 85 „
Adó és illeték	2524 „ 51 „
Kamat	4668 „ 10 „
9. Leírás: Ruha	500 „ — „
Műhelyfelszerelés	150 „ — „
Ingóság	100 „ — „
Épület	300 „ — „

Kiadások összege: 64851 K 66 f.

A deficit tehát az 1909. első félévben 7157 korona 42 fillér.

Bevételek havi részletezése:

Januárban 19925 kocsikilométerre esik 9598 kor. 92 fillér bevétel. Egy kilométerre esik 49-90 fillér.

Februárban 13670 kocsikilométerre 7379 kor. bevétel, 53-93 fill. kilométerenként.

Márciusban 10510 klmtr. 698 kor. bevétel, 52,68 f. kilométerenként.

Áprilisban 19330 kilométerre 10463 kor. 46 fill. bevétel, 54-13 fill. kilométerenként.

Májusban 19985 kilométerre 10902 kor. 22 l. bevétel 54-55 f. kilométerenként.

Juniusban 19290 kilométerre esik 10105 kor. 14 f. bevétel, 52-38 fillér kilométerenként.

Üzemnap volt 175. Utasok száma 479502, egy napi átlag 2740.

Kocsikilométerek száma 108010, egy napra esik 611-48, egy kocsi megtett 76-43 kilométert.

Utasok száma egy kilométerre 4-43 utas.

Megjegyzendő, hogy az üzemigazgató a napokban életbeléptetett körforgalomról is elmondja véleményét és azt nem tartja célravezetőnek. A jelentés eme részét a felügyelő bizottság nem terjeszti a csütörtöki közgyűlés elé, mert előbb szakértőkkel vizsgáltatja felül a körforgalom két heti eredményét és a szerint tesz javaslatot a közgyűlésnek annak fenntartása vagy megszüntetése iránt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Asztalos Sándor társaság mint szobor-bizottság folyó hó 8-án, azaz szerdán este 8 órakor hivatalos helyiségében (Duffner-vendéglő, Bercsényi-utca) rendes havi gyűlést tart. Amennyiben az elnökség ezen a gyűlésen óhajtja véglegesen megbeszélni az e hónapban leleplezendő Kossuth szobor ünnepségén való

részvételt, kéri a tagokat ezuton is, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. Söfalvi György, elnök.

A muzeumi lopás nyomozataiból.

A tulbuzgó rendőrség.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 7

A muzeumi aktalopások elhunyt hősről nem esik már szó. Kovács László itélkezett maga fölött és a földi itélet most az élőkét várja, azokat, akiknek nemtörődömsége tette lehetővé, hogy a Nemzeti Muzeum okiratanyaga tolvajpreda lehessen.

Sokat beszélnek most szűkebb körökben a budapesti rendőrség nyomozati tulbuzgóságáról. Az orvoskongresszusra Amerikából itt járt nálunk Fischmann dr. és a felesége. Mind a ketten magyarországiak és egy fővárosi banktisztviselőhöz jöttek rokoni látogatába. Fischmann doktornénak van egy barátja Kassán is, özv. dr. Szarvasi Gáborné, akinek a férje híres orvos volt Törökországban, ahol megszedvén magát, visszajött Kassára. Innen azonban visszavágyott a család Amerikába, el is mentek oda és csak a férj halála után került az asszony vissza megint Amerikából — Nógrádba. Kis birtokot vásárolt, amelyen eszdesen éledgett.

Fischmann doktorné, aki még Amerikából ismerte Szarvasinét, fölkerette a palóc faluból barátját. Találkozás a banktisztviselő lakásán volt Budapesten. A háziasszony két vendége tiszteletére dus lakomát adott és a vendégek jókedvűen tereferáltak a multról, Amerikáról, Budapestről.

Egyszerre váratlan látogató lépett a szobába. Egy rendőrtisztviselő, aki így szólt:

— Fischmann doktorné urasszonyt keresem.

Az amerikai asszony közeledett a rendőrtisztviselőhöz:

— Én vagyok. Mivel szolgálhatok.

— Bűnügyben, tanuskodásra hoztam idézést. Kérem, hogy azonnal kövessen a rendőrségre.

Dr. Fischmanné így szólt:

— Amerikai állampolgár vagyok. Ha tanuskodásra hívnak, tessék a tanuvallomásra meghívni máskor. Most nincs érkezésem. Egy óra múlva hazautazom. Majd kihallgatnak New-Yorkban.

— De parancsom van — szólt a rendőrtisztviselő.

— Ugy? Parancsa van. Hát akkor kérem, várjon néhány percig, mig esetemet a főkonzultnak bejelentem. Személyes szabadságomban magamat korlátozni nem engedem.

Fischmann doktorné a telefonhoz ment. A rendőrtisztviselő azonban tisztelettel eléje állt és így szólt:

— Engedje meg, nagyságos asszonyom, hogy én telefonáljak a főkapitánysághoz. Ujabb utasítást kérek.

És a rendőrtisztviselő megtelefonálta, hogy az amerikai asszony nem megy tanuzásra, mert egy óra multán hazautazik s nincs ideje, hogy a rendőrséghez menjen.

Hogy miként hangzott a főkapitányság válasza, nem tudjuk. De azt tudjuk, hogy a rendőrtisztviselő bocsánatkéréssel távozott egyedül.

Az eset magyarázata pedig az, hogy a budapesti rendőrségnek Nógrádból tudomására hozták, hogy Szarvasiné asszony, amerikai barátja, Fischmann doktorné látogatására Budapestre utazott s a találkozás a Barcsay-utca 11. számú házban lesz Z. bankfőhivatalnoknál.

A nógrádi özvegyasszony pedig anyósa a muzeumi aktatolvajnak, akinek büne aznap derült ki, amikor az özvegy Budapestre érkezett.

Férfiruhás nők a vonaton.

Leánycsempészet a határon.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 7.

Amióta a leánykereskedésről szóló paragrafusokat a kihágási törvénykönyvből átplántálták a büntető kódexbe, az a magyar különlegesség, amelyet leánykivitel néven ismernek, tagadhatatlanul nagyot hanyatlott. A szigorú börtönbüntetés elriasztja kissé a lélekkufárok hadát és az európai piacon általánosan ismert hungara lassankint ritkul.

Notórius leánykereskedők, akik sokáig üztek foglalkozásukat, a rossz konjunkturák miatt kénytelenek voltak felszámolni. A rendőrség állandóan rajtuk feledte a szemét és a bíróság is olyan szigorú büntetésekkel szegte a kedvüket, hogy közel egy év óta szünetelt a forgalom e téren.

Az utóbbi három hónapban feltűnően sok leánynak eltűnését jelentették be a budapesti főkapitányságon. A detektívok eredmény nélkül kutatták a leányokat és a nyomozás meddő volta arra a föltevésre juttatta őket, hogy a fiatal teremtések leánykereskedők hálójába kerültek. A nyomozást, röviddel ezelőtt, ebbe az irányba terelték és egész sereg, indexen tartott lélekkufár ellen vizsgálatot indítottak.

De a kihallgatások és a gyanúsítottaknál tartott razziák, házkutatások nem vezettek a titok nyomára. Amiközben a rendőrség emberei fáradságtalanul kutattak a leánykereskedők után, egyre újabb és újabb eltűnésekről tettek panaszt a kétségbeesett szülők. És úgy lehet, a detektívok még nagyon sok idő múlva jutottak volna az igazi bűnös nyomára, ha e hét elején névtelen levélben nem sietnek a segítségükre.

Tegnapelőtt *Kreicsányi Kálmán* rendőrtanácsos, a detektívtestület vezetője, a következő sorokat kapta:

— Nagyságos tanácsos Ur! A detektívok nem jó helyen szimatolnak. Tessék csak elnézni a Rózsa-utca 63-ik számú házba, *Schwarz Saroltához*, majd ott megtalálják *Szilágyi Hugó* leveleit, amelyek Prágából érkeznek s amelyekben *Szilágyi esetről-esetre közli*, hány lányra van szüksége? *Szilágyi Csehországban akvirál* és *Schwarz Sarolta* pontosan szállítja az árut.

A detektívok, röviddel a névtelen levél megérkezése után, tisztelegtek *Schwarz Saroltánál*, aki természetesen mindent tagadott. És a házkutatás során nem kerültek elő *Szilágyi Hugó* levelei sem, amelyeket a ravasz asszony idejekorán elégetett. De a névtelen levélíró mégis nyomra vezette a rendőrséget, amely tudva, hogy *Szilágyi Csehországban tartózkodik*, a határra detektívokat küldött. Ezeknek a detektívoknak két napig tartó megfigyelés után, csakugyan sikerült feltartóztatniuk *Oderbergben* hat olyan fiatal leányt, akik utban voltak Prága felé.

Krisztián detektív, aki *Oderberg* vasuti állomásán a határrendőrökkel együtt ellenőrizte a vonatok utasait, ma reggel táviratot küldött a főkapitányságnak, amelyben közli, hogy az éjszakai vonaton rajta ütött a leányokon, akik férfiruhában utaztak. Hatan vannak, kettő közöttük tizenhároméves, a legöregebb pedig tizenöle esztendő.

A leányok bevallották, hogy *Schwarz Sa-*

rolta szöktette meg őket, a vasuti jegyüket is ő váltotta meg és a férfiruhát, amelyben utaztak, szintén tőle kapták. *Schwarz Sarolta* bocsátotta utra őket, hogy Prágában *Szilágyi Hugó* fog gondoskodni róluk. A cseh piacra szánt, szerencsétlen leányokat, akiket a lélekkufárok járó leleményesség nadrágba bujtattott, visszakísérik Budapestre. *Schwarz Saroltát* ma délben elfogták a detektívok, bűntársának letartóztatása érdekében pedig a főkapitányság megtette a szükséges lépéseket. Táviratozott a prágai rendőrigazgatóságnak, hogy *Szilágyi Hugót* helyezze biztonságba, amíg a detektívok elmennek érte.

A zárda titka.

Érdekes tárgyalás.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 7.

Nem mindennapi bűnpör foglalkoztatta ma a pécsi törvényszéket. Néhány apáca is felvult a tárgyalásra tanuskodni a fejedelműjük mellett. A bűnpörben egy volt temesvári plébános is szerepelt.

Az érdekes ügyről ezt jelenti pécsi tudósítónk:

A *Munkás* című, Pécsen megjelenő szocialista lap azt a különös és szinte hihetetlen vádat emelte múlt év szeptemberi számában a pécsi *Miasszonyunk* apáca zárda fejedelműje ellen, hogy *Andrássi Matild* 16 éves zárdanővendéket ravasz fondorlattal *Magenheim József* akkori temesvári, jelenleg pécsi plébános kezére játszotta. Hosszu és erősen kiszínezett cikkeben írta le *Malek Ottó* péksegéd a kis *Andrássi Matild* szenvedéseit, amelyeket amiatt állott ki, mert állítólag a plébános akarátának engedelmeskedett. A két cikkből sajtópör keletkezett.

A *Szent szűzek* című cikkben az ügyészség osztályelleni izgatást látott, le is foglalta a lapot, de a májusi esküdtzéki ciklusban fölmentették az inkriminált cikk szerzőjét, *Malek Ottó* péksegédet.

A zárda titka című másik cikkeért rágalmazás miatt a notredame zárda fejedelmaszonya panaszolta be *Malek Ottót* és ugyan csak a zárda, valamint az ügybe belekevert *Magenheim József* apátplébános tettek rágalmazás miatt feljelentést *Andrássi Győző* ellen, aki a *Munkáshoz* intézett nyílt levélben elmondotta nővéreinek a zárdából való távozását. *Malek* ezt a levelet is felhasználta cikkeiben. Így mindkettőjüket pörbe fogták. Ma tárgyalta ezt a pécsi esküdtzék.

A tárgyalás során egész sereg tanut hallgattak ki, de épen a védelem legfontosabb tanui, a notredame apáca-kolostor ez ügyben legtöbb tudó tagjai nem jelentek meg és a törvényszék nem is rendelte el újabb megidézésüket és kihallgatásukat.

A hosszan húzódó ügy kényes részleteire való tekintettel a királyi törvényszék zártan nyilvánította a tárgyalás egy részét és így annak lefolyásáról részletesebben be sem számolhatunk. A bizonyítási eljárás befejezése előtt a királyi ügyész közérdek címén átvette a vád képviselőt és példás büntetést kért a vádlotakra. *Malek Ottó* azonban a tárgyalás végén rosszul lett és délután már nem jelenhetett meg a törvényszék előtt, miután betegségét a törvényszéki orvos is megállapította. Ellene tehát függőben tartják az eljárást, míg *Andrássi Győzőt* a törvényszék az esküdtek este hozott verdiktje alapján két rendbeli rágalmazás vétsége miatt 14 napi fogházbüntetésre ítélte.

Aki hamisan vádol.

Vádirat egy fővárosi ügyvéd ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 7.

A budapesti kir. ügyészség ma délelőtt vádiratot nyújtott be a törvényszékhez, amelyben *Pátkai Béla* dr. budapesti ügyvédet a *Bácskai Albert* dr. és *Melczér Géza* ellen elkövetett kétrendbeli hamis vád miatt vád alá helyezni kéri.

A kir. ügyészségnek 45.674/909. sz. vádirata szövege szerint a következő:

Vádirat. *Pátkai Béla* dr. szabadlábán lévő 36 éves, izraelita vallásu, pusztapátkai származásu, budapesti lakos ügyvédet, mint a 39.066/909. k. ü. sz. vádirattal vádolt *Zajty Pál* tetteitársát a Btk. 227. §-ba ütköző és 229. §-sa szerint minősülő két hamis vád címen azzal vádoló, hogy a budapesti kir. ügyészséghez 1907. évi június havában 27.840/907. k. ü. és 29.223/907. k. ü. szám alatt benyújtott két bűnvádi feljelentésében *Bácskai Albert* budapesti ügyvédet és *Melczér Géza* országgyűlési képviselőt tudva, hamisan csalás, sikkasztás, ügyvédi büntetés s közokirathamisítás büntetével és uzsora vétségével vádolta, — a hamis vád folytán azonban nevezettek ellen büntető eljárás nem indított meg.

Indokok: *Pátkai Béla* a nyomozás folyamán kihallgattatván, azt vallotta, hogy magát a tényállást nem ismerte s közvetlen tapasztalatokból ma sem ismeri s a feljelentéseket a *Zajty Pál* által adott tényállás alapján tette meg s a megbízást is csak *Zajty Pál* ismételt könyörgésére fogadta el.

Amde az iratokból megállapítható, hogy *Bácskai Albert* és *Pátkai Béla*, illetve annak testvére, *Pátkai Dániel* közt évek óta elkésredett harc folyik nemcsak bíróságok előtt, hanem hírlapokban is s oly nagyfokú az ellenségeskedés és a gyűlölet, hogy mint az iratokhoz csatolt „Magyar Hírlap” 1907. évi március 21. számából kitűnik, *Pátkai Béla* dr. ügyvéd a lap nyílterében hívja fel mindazokat, akiket *Bácskai dr.* megkárosított, vagy ezt megkísérelte, hogy egyöntetű eljárás végett nála jelentkezzenek s hogy ügyeiket ingyen látja el.

Ugyancsak erre a nagy ellenségeskedésre lehet következtetni. *Pátkai Dánielnek* Gyulához 1907. évi május hó 5-ik napján kelt nyilatkozatából, melyből az tűnik ki, hogy ebben az ügyben is ingyen vállalják a képviselőt.

Mindezekből az következik, hogy *Pátkai Bélát* nemcsak a képviselő elvállalására rábeszélni nem kellett, miként azt *Zajty Pál* a kir. ügyészséghez 1128/k. ü. 1909. sz. alatt beadott, *Pátkai Bélát* védelmező beadványában állítja, hanem ellenkezőleg, ő kereste az olyan embereket, kik *Bácskai Albert* ellen büntető ügyeket akarnak folyamatba tenni.

Ha tehát *Zajty Pál* is volt az, ki a *Melczér Géza* és vele kapcsolatban *Bácskai Albert* ellen beadott feljelentésekre nézve az adatokat *Pátkai Bélának* szolgáltatva, — éppen figyelemmel az ellenséges viszonyra — kötelessége volt megvizsgálni, hogy a feljelentés adatai valók-e.

Pátkai Béla azonban ezt nem tette. Ellenkezőleg a 27.840/k. ü. 907. sz. feljelentésében, melyet *Zajty alá* nem írt, az előadott tényállást *Bácskai Alberttel* szemben kiszínezte, ügyvéd kartársát úgy jellemezte, mint akinek büncselekményekre szervezete van, s mire védekezésre kerül a sor, hamis okiratok és tanubizonyítékok egész légiója kerül elő s ezért mint közveszélyes egyénnek letartóztatását kérte.

Midőn pedig a kir. ügyészség 5967. k. ü. 908. sz. a kelt határozatából már nyilván meggyőződhetett a Zajty Pál által Melczér Géza és Bácskai Albert ellen emelt vádak objectiv, sőt subjectiv valótlanosságáról s arról is, hogy Zajty Pál a 600 koronás sikkasztási vád tekintetében hamis bizonyítékot is koholt, ezen határozat ellen a budapesti kir. ügyészséghez 13481. k. ü. 908. sz. alatt beadott folyamodásában már a maga nevében is azzal gyanúsítja Bácskai Albertet, hogy a postai értesítést is meghamisította.

Mikor a kir. főügyészség az ügyészség határozatát helybenhagyta, az alaptalannak bizonyult vádakban mint pótmagánvádló az összes fórumokon végigvitte az ügyet.

Mindezeket az adatokat figyelembe véve, erős gyanúk forognak fenn arra nézve, hogy ha nem is ő volt a felbujtó, de tudta, hogy az általa Melczér Géza és Bácskai Albert ellen Zajty Pál nevében beadott feljelentésekben részletezett vádak valótlanok. Mint-hogy pedig ezek szerint Pátkai Béla dr. két hamis váddal alaposan terhelhető, ellene ez alapon mint Zajty Pál tettevérsége ellen vádat kellett emelni.

Az északi sark felfedezői.

Cook után Peary. — Versengés a dicsőségért.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 7.

Cook dr.-t ünneplik, Cook dr. utja fölött vitáznak világszerte, mikor váratlanul újabb szenzáció híre jön az örök jég honából. Peary amerikai őrnagy, Cook dr. mestere. Labrador szigetéről drótnélküli táviratot küldött Ujfundland kormányzójának, melyben rövid szavakkal azt jelenti, hogy elérte az északi sarkot és kitűzte oda az Egyesült-Államok csillagos lobogóját.

Rövid időközökben tehát már a második amerikai sarkutazó ad hírt az északi sark felfedezéséről Cook dr., állítása szerint, 1908. április 21-én fedezte fel az északi pólust és tűzte ki oda az Unio lobogóját. Peary Róbert, akinek két régebbi expedíciójában Cook is résztvett, a múlt év júliusában indult el a *Roosevelt* hajón és ez év április 6-án jutott el céljához. Odament majdnem ugyanazon az uton haladt, mint Cook, de visszafelé már más irányt választott.

Cook dr. már értesült Peary felfedezéséről, Peary azonban, legalább az első táviratok úgy mondják, *sehosem akadt Cook nyomára*. A tudományos világ tehát most a legérdekesebb eseményeknek nézhet elébe. Cook és Peary *versenytársak* és mindenik mögött a tudományos és sportvilágnak egy-egy nagy tábora áll. Cook ugyan a meglepő hír hallatára sietett kijelenteni, hogy nem tartja lehetetlennek Peary sikerét és azt sem, hogy az nem talált az ő nyomára, de a felfedezés elsőségét nem hagyja magától elvitatni. Tegnap egy szakbizottság elé bocsátotta asztronómiai méréseit és a szakértők állítólag *kétségbevonhatatlannak jelentették ki Cook kutatásait*. Peary hívei viszont támadják Cookot és ez a versengés

még erősebbnek ígérkezik, ha a két északsarki utazó szembekerül egymással. Az Unio mindenestre annak örülne legjobban, ha mindkét fiának sikerülne megelőzni Európát az északi póluson.

Peary és Cook utjáról itt következnek távirati jelentéseink:

Peary az északi sarkon.

Londonból táviratozzák: A Reuter-ügynökség jelenti St.-Johnból (Ujfundland): Peary őrnagy Ujfundland kormányzójának *Indian Harbour*-ból dróttalan táviratot küldött, mely szerint az északi sarkot felfedezte. Szerencsét kívánt táviratában Ujfundland szigetének, mint amelynek része van a felfedezésben, amennyiben gőzösének kapitánya és legénysége ujfundlandi származású.

Az „Associated Press” jelenti, hogy Peary-tól, akit Labrador-sziget *Indian-Harbour* nevű városánál hajójával a tenger partra sodort, távirati uton hír érkezett Ujfundlandba. A távirat így szól:

„Stars stripes nailed to Northpole.”

(Magyarul: A csillagos lobogó az északi sarkon kitűzve!)

Newyorki távirat jelenti: Peary-nak *Indian Harbour*-ból Ray fokon át a newyorki Timeshez intézet távirata szerint az északi sarkot április 6-án érte el.

Párisi távirat jelenti: Peary a Havas-ügynökséghez küldött táviratában megerősíti, hogy az északi sarkon az amerikai csillagos lobogót kitűzte.

Peary expedíciója.

Peary C. Róbert múlt év július 6-án indult el a harmadik északsarki expedíciójára. Az utazást ezuttal is a *Peary-Arctic Club* által épített *Roosevelt* hajón tette meg, amely hajó legutóbbi utja alkalmával kitűnően bizonyult. Peary-nak ez voltaképpen már a *nyolcadik északi utja*, de ez utak közül csak háromban indult el azzal a céllal, hogy eljusson az északi pólusra. Legutóbbi felfedező utazása alkalmával, 1906. április 26-án elérte az eddig legnagyobb rekordot: a sarkkörön belül a 87° 6' északi szélességig ért, azon az uton, melyet most is követett s melyen Cook ez év április 21-én elérte az északi sarkot. Akkor csak kétszáz mérföld választotta el a pólustól, melyre most, mint dróttalan távirat jelenti, kitűzte az Unio csillagos lobogóját.

Peary azzal a kijelentéssel kelt e legutóbbi utjára, hogy 1909. októberében tér vissza Amerikába, bár elkészülve minden eshetőségre, három évi távollétre rendezkedett be. De az *Indian Harbour*-ból érkezett dróttalan távirat jelentése egyértelmű azzal, hogy bevált a kedvezőbb eshetőség és Peary terve minden valószínűség szerint pontról-pontra sikerült. E terv úgy szólt, hogy az expedíció a *Sheridan-fok*-nál telel át. Ez év februárjában az expedíció tagjainak egy része kutyáktól vont szánokon *Grant-földjének* északi partja mentén (ott, ahol Cook járt) elmegy *Columbia-fokig*. Hogy aztán hogyan alakul az utvonala, az a körülményektől függ. Peary úgy mondta, hogy ezuttal a szárazföldön, vagy annak közelében igyekszik maradni. Csak ha ez nem sikerül, akkor próbálkozik meg a befagyott tengeren való előhaladással.

Az expedíciót, mint Peary 1906. évi expedícióját is, *Bartlett Róbert* kísérte el mint a *Roosevelt* kormányosa és *Wardwell György* mint főmérnök. A *Roosevelt* téli szállásul most is a *Grand-föld* északi partját szemelték ki. Nyilván onnan folytatta utját az expedíció szánkón az északi sark felé. A felfedezőket —

ha Peary terve mindenképpen bevált — 20—25 eszkimó kísérte el családotul és a szánkókat 200—250 sarki kutya huzta. Az expedíció 16.000 font lisztet, 1000 font kávé, 800 font teát, 10.000 font cukrot, 7000 font disznóhúst, 3000 font füstölt halat és 1000 font dobányt vitt magával. A költségeket a *Peary Arctic-Club* fedezte, melynek tagjai között vannak Newyork legelőkelőbb polgárai.

Különös gondot fordított az expedíció az élelmezésre és csak igen nagy táporejű élelmiszereket vett fel a hajó fedélzetére. A „*Roosevelt*” hajó Ujfundlandból a *Davis-uton* *Etahba* ment, hol Peary nejét szerencsés megérkezéséről maga értesítette.

Londoni távirat jelenti: Peary elutazása előtt hír szerint a következőket mondta:

— Ha csak egy kis szerencsém is lesz, barátaim Newyorkban számíthatnak rá, hogy utolsó előnyomulásomat jövő télen fogom keresztülvinni. Ha a sarkot 1908—909. telén elérhetném, akkor körülbelül augusztus 18-ika és szeptember 15-ike közt hallani fognak diadalomról.

A két versenyző egymásról.

St. Johnból (Ujfundland) jelenti egy távirat:

Bartlett kapitánytól, aki Peary *Roosevelt* hajóját kormányozza és amely hajó jelenleg *Chateaubay* (Labrador) felé utban van, az a jelentés érkezett, hogy *Peary Cooknak semmiféle nyomát nem találta*.

Kopenhágából táviratozzák: A „*Politiken*” című ujság szerkesztője tegnap estebédet adott *Cook* tiszteletére. Ebéd közben, midőn *Cook*ot lelkesen ünnepelték, a jelenvolt amerikai követ táviratot kapott, melyben jelentették, hogy Peary elérte az északi sarkot. A követ átadta a táviratot *Cook*nak. A jelenvoltak izgatottsággal lesték, hogy mi fog történni. *Cook* teljesen nyugodt maradt és a következőket jelentette ki:

— *Nagyon valószínűnek tartom, hogy Peary állítása megfelel a valóságnak*. Örülök, hogy most mód lesz arra, hogy állításaim valódiságát megvizsgálják és megállapítsák sikeremet. Meg kell szünni már minden kételkedésnek. *Peary nem fogja erősíteni állításaimat*, mert vele körülbelül egy időben, bár nálánál előbb voltam az északi vidékeken.

Egy másik távirat szerint *Cook* ezeket mondta:

Ha csakugyan igaz, hogy Peary elérte az északi sarkot, *találkozni kellett az én nyomaimmal* és így ő mindenkinél jobban tanúsíthatja, hogy én igazságot mondtam. Ezért örülök, ha ez a jelentés igaznak bizonyul.

Ellenkezik ezzel a jelentéssel a következő *kopenhágai távirat*:

A „*National Tidende*” azt írja reggeli kiadásában, hogy *Cook* megkérdezésre kijelentette, nagyon valószínűnek találja, hogy a táviratot Peary maga küldte el és ebben az esetben tehát igaz, hogy Peary az északi sarkon volt. Nem tehető fel, hogy a táviratot meghamisították volna. *Labradoron* van dróttalan táviratállomás. Pearyt ott jól ismerik. Más emberre nézve igen bajos volna, hogy magát Peary-nak kiadná, hogy annak nevében adna fel táviratot. *Cook* nagyon is el tudja képzelni, hogy Peary ezen az uton is visszatérhetett. Az évszakkal ez egész pompásan összeegyeztethető. *Cook* semmiképpen sem találja sajtáságonak, hogy ő a Peary-féle expedíciónak semmiféle nyomát nem találta, mert egyrészt az expedíció később érkezett az északi sarkra,

mint Cook, másrészt nem lehet az arktikus vidékeken könnyen egymással találkozni. Végre kifejezte abbéli örömét, hogy Pearynak is sikerült célját elérni, mely után annyi év óta törekedett.

Cook és Peary megbízhatósága.

Kopenhágából táviratozzák: Svendrup kapitány és két dán csillagász tegnap megvizsgálta Cook asztronómiai méréseit. A szakértők arra az eredményre jutottak, hogy a mérések tudományos tekintetben megtámadhatatlanok és kétségbevonhatatlanul bizonyítják Cook állításainak valódiságát.

Londonból táviratozzák: Peary megbízhatóságához semmi kétség sem fér és a közvélemény többre becsüli őt Cooknál. Peary és Cook elkeseredett ellenfelek. Mindketten két egymással versengő sarki klubnak élén állanak. Általánosan azt hiszik, hogy versengés fog köztük támadni az elsőbbségért és ebben az esetben az amerikai közvélemény Peary pártjára fog állani.

Brüsszelből táviratozzák: A nemzetközi sark-kutató bizottság elnöke kijelentette egy újságíró előtt, hogy nagyon érthető, miszerint mindkét sarkutazó elérte az északi sarkot. Hogy Peary nem találta Cooknak nyomait, az nem csoda, mert a sarki jég folytonos mozgásban van és Cook nyomai már régen eltűntek. Cook e hét végén Brüsszelbe érkezik.

Egy érdekes interjú.

Azok között az interjúk között, amelyeket az újságírók Cook dr.-ral csináltak, a legérdekesebb a *Lloyds Weekly* című hetilap munkatársának interjúja. Cook dr. e szavakkal fogadta az újságírót:

— Ön az első angol ember, aki engem üdvözöl.

— Anglia azonban majd önt megérkezése alkalmával határtalan lelkesedéssel fogja fogadni. Ma csak néhány kérdést bátorodom önhöz intézni.

— Szívesen válaszolok önnek.

— Milyen bizonyítékaik vannak önnek arra, hogy elérte az északi sarkot?

— Olyanok, mint minden kutatónak. Bemutatom önnek jelentésemet. Kétkedik benne? Amikor Shackleton és mások visszatértek, ön elhitte nekik, amit beszéltek. Miért nem hisz tehát nekem?

— Bocssáson meg, én nem vagyok hitetlen, csak azt szeretném megtudni, milyen tudományos bizonyítékaik vannak önnek állításai igazolására?

— Nos tehát, én be tudom önnek bizonyítani jóhiszeműségemet. A 85 szélességi fok és a sark között állandó megfigyeléseket tettem. Különböző is igen jó jégviszonyok voltak.

— Akkor tehát ezek a jelentések itt vannak önnél? Nem vesztette el őket?

— Nem bizony, egyetlenegy sem vesztettem el közülök, de könyveimet és papírjaimat Grönlandból Amerikába küldöttem.

— Miért tért vissza az ön kísérője, Franke 1906-ban?

— Levelét írtam neki és felszólítottam, hogy térjen vissza. Ezt a levelet a sarki tengerről, háromszáz mérföldnyi távolságból küldöttem el. Ugy gondoltam, hogy a visszatérés ugyanazon az uton aggasztó nehézségekkel fog járni s úgy véltem, hogy a jégzajlás le fog hajtani keleti Grönlandba. Ő azonban nyugati Grönlandba várt engem s ezért írtam neki, hogy térjen vissza.

— Honnan tudta ön pontosan annak a napnak a dátumát, amelyen az északi sarkot elérte?

Ennek megállapítása némi nehézséggel kellett, hogy járjon, mert hiszen ön elveszítette az időel- lenőrzést?

— Mi számítottuk az időt és napi megfigyéléseimmel is meghatároztam a dátumot.

— Egyik újság azt az impertinens állítást közzéteszi, hogy Ön nem érti az eszkimó- nyelvet s hogy az eszkimók tanuskodása mindenre értéktelen.

— Ez nem igaz, mert én ép úgy beszélem az eszkimó nyelvet, mint a német nyelvet s ez már teljesen elég a közönséges társalgásra. Én egyébként az eszkimó népfajt intelligens és kultivált népfajnak tekintem.

Amikor az újságíró megmutatta Cook dr.-nak egy újságban megjelent arcképét, a fölfedező nevetve mondotta:

— Ez egy nagyon régi fotográfia, mert már tizenöt esztendő óta nem viselek szakállt.

— Hát az északi sarkon is borotválkozott?

— Ollóval vágtam le a szőrt. Egyetlen sarkutazó sem visel szakállt vagy bajuszt, mert különben mindig tele volna jégcsappal.

Az újságíró maga beismeri, hogy ő Cook dr.-hoz több igen különös kérdést intézett, a kutató azonban mindegyikre a legnagyobb készséggel, csodálatot keltő biztonsággal s kék szemének szabad és nyílt tekintetével válaszolt.

Cook újabb kitüntetése.

Kopenhágából táviratozzák: Az egyetem tanácsa tegnapi ülésében a matematikai természettudományi szakosztály indítványára elhatározta, hogy Cookot a kopenhágai egyetem *disz doktorává* nevezi ki. A kitüntetésről szóló diplomát az egyetem rektora fogja csütörtökön ünnepélyesen átadni Cooknak.

Nyilatkozott tegnap Cook utjáról a híres sarkutazó, *Nordenskjöld* dr. is, aki teljes mértékben hitelt ad Cook dr. állításainak.

Támadások Cook ellen.

New-Yorkból táviratozzák: Az a hír, hogy Peary is felfedezte az északi sarkot, itt a legnagyobb feltűnést keltette. A közönség rögtön két táborra szakadt; az egyik Cookért, a másik Pearyért rajong. A mérvadó körök véleménye szerint be kell várni, míg Peary részéről kimerítőbb jelentések érkeznek. A lapok többnyire Peary pártján vannak Peary barátai óriási tüntetéseket rendeztek. Hatalmas teherkocsikat vittek a városon keresztül. A kocsikon nagy táblák voltak ezzel a felírással:

Peary fedezte fel az északi sarkot!

Délután a színházi előadásokat félbeszakították. A közönség egy nemzeti dalt énekelt és Pearyt éltette.

Berlini távirat jelenti: Egy német lap arról értesül egy északsarki kutatótól, hogy annak véleménye szerint Cook egy eszkimótól tudta meg, hogy Peary elérte a sarkot, mire gyorsan visszafordult és Európába jött, hogy azt mondhassa, hogy ő volt először az északi sarkon. Egy angol lap Cookot egyenesen hazugsággal vádolja.

Londonból táviratozzák: Peary magának vindikálja az elsőbbséget. Expedíciója a segítségére küldött hajóval a grönlandi partokon egyesült. Egy itteni lap azt jelenti, hogy Sankt-Johusból egy kábel-sürgöny érkezett, mely szerint Peary és hívei Cooknak állításait valószínűtlenné tartják. Azt állítják, hogy Cook nem volt eléggé felszerelve és különben is olyan utat választott, amely a szokott uttól nyugatra fekszik.

Peary újabb távirata.

Newyorkból táviratozzák: A Peary-sarkklub titkára Pearytól egy sürgönyt kapott Indian Harbourból, amelyben kéri a titkárt, hogy a világ összes földrajzi társaságaival közölje, hogy ő elérte a sarkot. A Peary-klub a tengerészeti minisztert hivatalosan értesítette a felfedezésről.

A szép asszonyok kocsisa.

A vadász szerelmi dráma az aradi es- küdtszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 7.

Az aradi királyi törvényszék esküdtbíró- sága ma Köller János táblabíró elnöklésével tárgyalta azt a nagy érdeklődést keltett me- rényletet, melyet Vékás József vadász ura- sági kocsis követett el kenyéradói, Paál Pálné, meg özvegy Bednár Pálné vadász urinők ellen. Az Aradi Közlöny a szerelmi háttérü merény- letről következőképp írta meg az esetet má- jus 6-án:

Vékás József vadász kocsis április 30-ának hajnalán behatolt özvegy Paál Pálné és özvegy Bednárné vadász gazdag urinők lakásába s ott mindkettőjüket megsebesítette revolverrel, majd pedig önmagára lőtt és súlyosan megse- besült.

A merénylő fiu már öt éve nem áll szol- gálatában a két özvegynek, akik saját házuk- ban, a község közepén, a postával szemben laknak s akiket kellemes modorukért, humá- nus cselekedeteikért mindenki kedvel a falu- ban. A merénylet napján a két özvegy nő haj- nalban kelt föl, hogy özvegy Paálné sógornő- jével, aki akkor vendégségben volt náluk, be- jöjjenek Aradra a májusi mulatságokra.

Alig kezdték el az öltözködést, valaki ki- vülről kopogni kezdett.

— Ki az? — kérdezték.

— Én vagyok. Vékás József. Engedje- nek be.

— Most nem lehet, — kiáltották a nők, a kik azt hitték, hogy az aznap eladott kukorica áráért rablók törnek rájuk.

— De én be akarok menni, — harsogta a fiu és dörömbölni kezdett a szobaajtón.

Özvegy Paálné ekkor kinyitotta az ajtót, hogy elzavarja a toladót. A fiu erre beron- tott a szobába és a kezében lévő revelvert azonnal többször elsütötte. Miután a két özve- gyet megsebesítette, kifutott és a kapuban két- szer mellbe lötte magát.

Hogy a fiu miképen juthatott be a kapun, arra nézve a vizsgálat ezt állapította meg: A két özvegynek a községben egyáltalán nincse- nek haragosai, mindenki szereti őket s így ne- kik seha se volt okuk a kapujukat csukdosni. Az állandóan nyitva szokott állni. Így jutott be a merénylő az udvarba.

Vékás József a csendőrszervezetnek akkor a következőket diktálta jegyzőkönyvébe:

— Én szerettem özvegy Bednárné még a férje életében, aki beteges ember volt. Az utóbbi időben úgy láttam, hogy az özvegy asz- szony nem szívesen beszél velem. Ez nagyon elkeserített, mert én nem szüntem meg őt sze- retni még most se. Ugy hallottam valamelyik pajtásomtól, hogy Bednárné el akar költözni Vadászra, mert újra férjhez megy. Nagyon fájt ha arra gondoltam, hogy nem látom őt többet. Azért arra akartam kérni, hogy ne menjen el. Miután nem engedtek be, hát nagyon megba- ragudtam és elhatároztam, inkább lelövöm a két nőt, aztán öngyilkos leszek.

A csendőség kihallgatta Bednárné is. A szép özvegy ezt mondta:

— Lehet, hogy Vékás engem szeretett. Ezt nem tudtam. De azt láttam, hogy nagyon to-lakodó volt velem szemben és ezért el is bo-csátottam szolgálatából. Én nem adtam legke-vésbé se okot arra, hogy ő to-lakodó lehessen velem szemben.

Az esküdtsek elé állította Pogonyi Nán-dor királyi ügyész a szerelmes kocsis, több emberen elkövetett szándékos emberölés büntet-tének kísérlete miatt és indítványára zárt ülés-ben tárgyalta a bíróság a kocsis és a két szép özvegy szerelmi drámájának részleteit. A részle-teket emiatt nem is hozhatjuk nyilvánosságra. Az esküdtek verdiktje alapján hozott ítélet ki-hirdetéséhez már szabad volt a közönségnek megjelenni.

Vadász Ármánd dr. védő beszéde után az esküdtek nem bűnösnek mondták ki Vé-kást a terhére rótt bűncselekményben és ennek alapján a törvényszék a vád alól felmentette és az öt hónapi vizsgálati fogságban levő vádlot-tat szabadlábra helyezte. Az ítélet jogerős.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* A szegedi színészek nem jönnek Aradra. Szegedről írják: A szegedi színház hétfőn már zárva volt, de azért megtermette a maga szem-zációját: a szegedi színészek nem mennek Aradra, hogy a vesztőhely megváltása javára játszanak. Az aradi ut, amelyet péntekre ter-veztek, elmarad és ennek igen érdekes, sok tekintetben pikáns okai vannak. A szegedi szin-házat és vele együtt a tekintélyesebb vidéki színházakat fölszólította az aradi vesztőhely megváltására gyűjtő bizottság, hogy a hazafias célra tartson előadást az aradi Nemzeti Szin-házban. A fölszólítás után Makó Lajosné is ígéretet tett, hogy az előadást megtartja és az aradiak — mivel több szintársulat már járt Aradon — várták a szegediek jelentkezését. Almágy Endre művezető pénteken akarta az aradi előadást megtartani, mert a színháznak most ugyanis hat napos szünete van. Az előadá-son a szabin nők elrablásának kellett volna színre kerülnie, Nyárai Antallal a főszerepben. De Almágy tervez, Krémer végez. Krémer Jenő — így tudják a színház befentesei — huzódott az aradi uttól és azt hajtogatta, hogy Nyárai Antal mellett nem akar játszani, az ő szerepe és képessége A szabin nők-ben nem érvényesül eléggé, és a többi. Hiszen ismerik önök a primadonnák érzékenységét. A komi-kusok pedig majdnem olyan érzékenyek, mint a primadonnák. Az aradi ut ezen a Krémer-eseten megakadt és most már a szegediek egyáltalában nem mennek Aradra. Az igé-retük ellenére sem. A szabin nők-ben, mon-dotta Almágy Endre, mindössze tizenegyen játszanak. Tizenegy vasuti jegyet még csak érdemes váltani, de sokszemélyes darabbal nem megyek át Aradra. Operettel pedig nem is me-hetek, mert zenekarom nincsen.

* Ünnepi műsor az Urániában. Fényes szó-rakozásról gondoskodott szerdára az Uránia színház. Teljesen új műsora válogatott gyűjte-ménye az érdekesnél érdekesebb látnivalóknak. Utoljára kerül színre Bleriot szenzációs repü-lése, mely újabb diadalt hozott az Uránia szin-háznak azért a dícséretre méltó gyorsaságért, mellyel ezt a világhírű képet az aradi publi-kummal megismertette. Az ünnepi műsor egyik nagy érdekessége a Napoleon császár életéről készült mozgófénykép, mely a nagy császár legendás alakját érdekfeszítő körülmények kö-zött örökíti meg. Jól fog mulatni a közönség a Budapesten is óriási népszerűsége szerit tett ma-jom-emberen, Péterem, aki bámulatos mutatvá-nyaival szinte kétségét ébreszt az iránt, nem-e

ember ez a zseniális majom? Különösen a gyer-mekek találnak sok örömet Péter bravuros mu-tatványaiban. Szerdán három órákor kezdődnek az előadások. 791

Nagy események előtt.

A politika válsága.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 7.

Még nincs is költségvetés, még csak a részleteket tárgyalják az egyes miniszterek, még az is kérdés, hogy milyen kormány fogja benyújtani az expozé és — mint egy bécsi tu-dósítás jelenti — a *Neue Freie Presse* mai száma már részleteket közöl az 1910-ik évi ma-gyar költségvetésről. A bevételek előirányzása. ugymond a cikk, ezuttal nehezebb volt mint rendesen, mert az egyenes adó reformjának még ismeretlen következményeivel kellett szá-molni. Bevételi többletre számítanak a m. kir. á'-lamvasutaknál, a dohánygyedáruságnál és a fo-gyaszti adóknál, különösen a szeszfogyaszti adónál.

(A költségvetés részletei.)

A kiadások több ügykörben nevezetes emelkedést tüntetnek fel. A kereskedelmi mi-nisztérium költségvetésében Kossuth Ferenc miniszter különösen két irányban óhajtana a kiadások emelését: a postaügy terén, amely újjá szervezendő lesz és a mely téren a tiszt-viselői fizetések emelését is tervezik, továbbá a tengeri hajózásokra vonatkozó kiadások terén. A pénzügyi tárcában a pénzügyi igazgatás és az állami üzemek szükségletei mutatnak na-gyobb emelkedést, ami különösen a kőszénbá-nyák állami vásárlásával kapcsolatos. A föld-mivelési minisztérium költségvetésébe egy ál-latértékesítési központ költségei voltak felvéve, mivel azonban ez az intézmény 15 usque 20 millió koronányi terhet rótt volna, a pénzügy-miniszter nem fogadta el e kiadásokat. Végül a vallás- és közoktatásügyi tárcá is nagyobb emelkedést tüntet fel, amelyekről még tárgya-lások folynak.

(Jóslások.)

Egy esti lap jelenti: E hó 10-én minisz-teri tanácskozás lesz, 14-én Wekerle audien-ciára megy, hogy a kormány kibontakozási tervét a felségnek előterjessze. (A minisztertanács tárgyalja a közös költségvetést és a poli-tikai helyzetet.) A király hír szerint Wekerle tervét nem fogadja el, mire 17-én Lukács László fog a felség előtt megjelenni. Közben a pártok értekezletet tartanak, melyekben termé-szetesen ismét csak elvi határozatokat fognak hozni, de döntésre nem kerül sor. Az egész válság elhúzódásának épen az az oka, hogy a pártok mindig a halogatást határozták el és a döntést a koronától várták. Szeptember 27-én nagy minisztertanács lesz, melyben a kormány el fogja határozni lemondását, amit a Ház szeptember 28-iki ülésében fognak bejelenteni. Ezután a Ház üléseit elnapolják.

Ez a válság lefolyásának programja szeptember 28-ig. Hogy ezután mi fog történni, azt még ma senki se tudhatja. A magyar politikai helyzetet ma a választójog és a bankkérdés uralja. Mindkettőnek előbbrevitele, illetve meg-oldása a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Ugyanis mindkét kérdésben a legnagyobb el-lentétek merültek fel a pártok között, sőt még a kormány kebelében is. A 67-esek nem kö-vetelik az önálló bankot, de ragaszkodnak a plurálishoz, a függetlenségek követelik a ban-kot és nem járulnak hozzá Andrássy választó-reformjához, hanem az egyenlő választójogot akarják megvalósítani. A 67-esek, valamint a

48-asok egy része beleegyezik abba, hogy a bankkérdés kicsatoltassék és mindenekelőtt a választójogi reform alkottassék meg. A teki-télyes számú bankcsoport semmi áron se en-gedi meg a bankkérdés elejtését és mindenek-előtt ennek elintézését követeli.

Látnivaló, hogy az ellentétek kiegyenlítése csaknem lehetetlennek látszik. Innen van az, hogy mindenki új választásokra, vagy pedig valamilyen parlamentkülső rezsimre gondol.

(A Vaterland a magyar válságról.)

Bécsből jelentik: A trónörökshöz közel-álló politikai körök lapja, a *Vaterland* mai számában a következő cikket közli:

A függetlenségi párti kormányalakításra való remények teljesen hajótörést szenvedtek. A függetlenségi párt vezetési már tudják, hogy az uralkodó mitsem akar tudni egy tiszta füg-getlenségi párti rezsimről és ragaszkodik ahhoz, hogy a 67-es elemeket a kormányzástól nem szabad kiszorítani. Ennek következtében a hely-zet egyszerűbb lett; azt a tervet, hogy a We-kerle-kabinetet függetlenségi kabinettel pótol-ják, elejtették és most már csak arról lehet szó, hogy vajjon a koalíció hajlandó-e a pak-tum kötelességéhez képest a választási refor-mot megcsinálni vagy sem. Ha a függetlenségi párt többsége a Justh és Holló csoport nagyon is átlátszó intrika játékát meghiusítja és a pak-tum végrehajtását ilyen módon lehetővé teszi, akkor a koalíció megmarad és a Wekerle kabi-net fogja a választói reformot megcsinálni, esetleg a választásokat is végrehajtani. Ha azonban a Justh-Holló-csoport játéka győzel-mes lesz, akkor Magyarországon az experimen-tum mezejére fognak lépni a politikusok és parlamenten kívül álló politikusokból alakít-landó kabinet fog kinevezettni, amelynek egye-düli feladata a paktum utolsó pontjának, a vá-lasztói reformnak megalkotása és az új választások végrehajtása lesz. Így valószínű, hogy mindenképpen csupán ideiglenes megoldással fog végződni a magyar válság, ez az ideiglenes megoldás azonban igen gyorsan fog megtör-ténni, mert az idő rövid. Ama nagy probléma, hogy vajjon a 67-es vagy 48-as elvek lesznek győzelmesek, csak akkor fog eldőlni, ha az új általános választói jog alapján alakított képvise-lőház létrejön.

(Kossuth és Justh.)

Justh Gyula házelnök ma reggel Buda-pestre érkezett. Délelőtt több képviselő látoga-tását fogadta a képviselőházban. Egy órákor meglátogatta Kossuth Ferenc kereskedelmi mi-nisztert, akivel hosszasan tárgyalt. Justh még délután visszautazott Tornyára.

Wekerle Sándor miniszterelnök 8-án reggel Budapestre érkezik.

Az elmaradt találkozó.

— Még egy északsarki vers. —

Peary mondja: „Jártam ottan
S bizonyíthatom: ...
Cook doktorra nem mutatott
Semmi, semmi nyom.
Sohse látta őt a sarkon.
Hó- és jégorom,
Még engem is be-becsaptál
Kis Cook doktorom;
Megizentem, — s kis hija, hogy
Most is nem leszem:
Várj meg este az északi
Sarkon, édesem!”

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

E. K. E.

mint szövetkezet.

Aktuális jelenet.

Négy napja világra repült a szenzációs hír, hogy Cook felfedezte az északi sarkot és ma már egy újabb sikeres expedícióról számolnak be a lapok, Peary expedíciójáról. A közönségnek be lehet illeszteni adni, de én, mint jó újságíróhoz illik, támaszkodom ebben is, ép úgy, mint minden sikerben, amit más elér. Sietek lerántani a leplet erről a két úrról, akik nem állottak északsarki havat hinteni az emberek szeme közé. Könnyű nekik. Azt mondják: aki nem hiszi, menjen, győződjön meg. Hogy azonban szavainak nagyobb súlya legyen, ime az északi sark felfedezésének boszorkánykonyhájából az a jelenet, amely bizonyára közelebb jár az igazsághoz, mint az északi szélesség 86-ik foka a 90-dik fokhoz s amelyből a legnaivabb újságolvasó is meggyőződhet, hogy amerikai élelmesség az egész.

Ime:

Színhely: Egy grönlandi falu, ahonnan eddig a legelső sikertelen expedíció kiindult. Személyek: az összes élő és holt északsarki utazók. Idő: jelenkor.

Cook (az elnöki emelvényen folytatólag): Mintán az ülést megnyitottam, engedjék meg, hogy az előadói széklet is elfoglaljam és előadjam összejövetelünk célját.

Mind: Halljuk, halljuk!!

Cook: Mi, akik ma ezen a tudomány által megszentelt helyen összegyűltünk, mindnyájan északsarki utazók vagyunk...

Mind: Ugy van!

Cook: ... akik eddig kisebb-nagyobb sikerrel már megközelítettük az északi sarkot. Ahová pedig nem ért el a kardunk, akarom mondani expedíciónk, ott megtoldottuk egy hazugsággal. Ne piruljunk el ezért, nincs ebben szégyen. Annyi kísérlet után ma már végre rájöttünk arra, hogy soha sem is fogjuk földünknek eme gyenge oldalát...

Peary: Talán „Achilles sarkát” akart mondani kartárs ur.

Cook: ... köszönöm kartárs ... mint mondtam, földünk eme Achilles sarkát megtalálni. (Élvezékenyen.) De hát akkor miért költöttük mi el annyi köz- és magánadakozó pénzt semmiért, miért tűrtünk annyi hideget, hagytuk lefagyni a kezünk, lábunk, fülünk, miért virsasztottunk be magunknak egy örök időre szóló náthát (trüsszent), tüdővést (kóhög); miért mondtunk le a mérsékelt égöv ezer- és ezer élvezetéről, gyönyöréről, a nőkről, a forró szerelemtől, otthon hagyva a feleségeinket?

Nansen: (Nagyot sóhajt).

Cook: Szóval, miért nyeltük le a jeges medvét?

Cagni: (Kijavítja.) Békát!

Cook: Bocsánat, Olaszországban lehet, hogy békát mondanak, itt északon csak maradunk meg a medvével. Szóval, miért nyeltük le a békát. Miért, miért?

Mind: (Kétségbeesve.) Miért, miért!?

Cook: Az északi sarkot — uraim — úgysem fogjuk felfedezni.

Jack Cohn: (Commander de l'Expedition „Northpool Neverotyp.”) Hát-fel fogjuk fedezni az északi sarkot?

Cook: És ha már felfedezzük is...

Cohn: Tamer, eppen...

Többen: Ne használjon idegen szavakat!

Cook: Kint leszünk a vízből?

Lockwood: Oh, contrair!

Cohn: Recontraire!!

Többen: Subolja meg! Gyáva, gyáva!

Cook: Összejárunk, összebeszélünk hevet-havat s a pénz fucos: Ugy járunk mint az aradi suszter, aki feltalálta a fel- és lekapcsolható cipősarkot. Elismerik, dicsérik és továbbra is csak régi módú sarkú cipőben járnak az emberek. A szegény suszter pedig, hogy aktuálisan fejezzem ki magam befagyott a találmányával. Mi és így fogunk járni, ha elejét nem vesszük. Asszonyok szerelmét és az északi sarkot kiforszírozni nem lehet. Irányítsuk tehát a kedvező „drift”-ot a saját zsebünk felé! Heuréka! Heuréka! Már meg is találtam a módját. Alakítsuk meg az „Északsarki Kutatók Egyesületét, mint szövetkezetet.”

Mind: Már meg is alakítottuk.

Cook: A szövetkezet pedig küldjön ki két tagot, mondjuk — bár tiltja szerénységem — engem és Peary kartársat, hogy fedezzük fel az északi sarkot. Mi azonban ahelyett, hogy északra jönnénk, elmegyünk délre, mondjuk, a még eléggé felfedezetlen Magyarországra, ahol valamelyik fűrdőben csendesen meghuzzuk magunkat és őszszel előállunk, hogy felfedezzük az északi sarkot. Erre tartunk felolvasást, mutogatjuk magunkat a moziban, mint Bleriot és Latham, gyűjtünk új expedícióra, szóval lesz pénz, pénz, pénz!

Mind: Elfogadjuk! Megadjuk!

Markham: Hurrá!

Peary: A pénzt természetesen megosztjuk, a hogy az Isten osztja.

Cohn: Hagyjuk ki az Uristent a játékból!

Apropos játék! (Kivesz egy esomag francia kártyát.) Parancsolnak talán az urak?

Mind: Freit uns!

Cook és Peary: (egyszerre:) Hármat el!

Mind: Kabala! Kabala!

Cohn: Csak az Uristent hagyjuk ki a játékból!

A történelmi hűségért nem vállal felelősséget:
Gog.

HIREK.

A morvaországi hadgyakorlatok.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 7.

Bécsből táviratozzák: Ferenc Ferdinánd trónörökös ma délután egy órakor utazott el a Staatsbahnhofról udvari különvonaton Gross-Meseritschbe, a hova 6 óra 50 perckor érkezett meg *Rubmerskirli* báró kamarai előjáró, egy szárnysegéd, egy százados és egy főhadnagy kíséretében. *Hötzenorf* Konrad vezérkari főnök ma éjjel egy órakor érkezett Gross-Meseritschbe. Ma délelőtt a vezérkari főnök, a hadgyakorlatok vezetősége és a helyparancsnokság tagjainak jelentését fogadta. A hadgyakorlatok vezetőségéhez osztották be többek közt Solms Braunfeld herceget és az osztrák magyar automobil-csapat nyolc tagját. A hadgyakorlatok egész területén hűvös idő van, de nem esik. A hadgyakorlatok ideje alatt a király reggelként kihajtat a gyakorló-térre és ott lóra száll; délig kint időzik.

A gyakorlatokra meghívott Vilmos császár lovon és automobilon szemléli a harsai játékot. Az utóbbi évek utjait Vilmos császárnak is be fogják mutatni. Pénteken a király és a trónörökös az új rendszerű táberi mozgó konyhát szemléli meg. Kint a telepen sátrort is ütnek és a német uralkodónak tábori konyhán készítenek ebédet.

Ujtás történik a sajtótudósítás terén is. Eddig a sajtót kizárták a hadgyakorlatokról és csupán hivatalos jelentéseket adtak a lapoknak. Ez alkalommal a sajtó képviselőinek igazolványokat bocsátottak ki, melyekkel a hadgyakorlatok területén bárhol szabad járás-kelésük van. Ezek az igazolványok nem csupán kimerítő tudósítás kiadását teszik lehetővé, hanem a szakíróknak módot nyújtanak a szakszerű kritikára. Már eddig is különösen sok német szakíró érkezett meg. A sajtóiroda élén *Hohen* lovag alvezetes és *Lusztig* őrnagy állanak.

Gross-Meseritschből jelentik: A legutolsó előkészületeket teszik meg az uralkodók fogadására. A kastélyon a két uralkodóház lobogói lengenek. Vilmos császár hálószobájába telefont rendeztek be. Az itteni lakosságot cseh nyelvű plakátok szólítják fel, hogy Vilmos császárt lelkesen üdvözölje. A császár ideérkezésekor hivatalos üdvözlő-beszéd nem lesz, mert az itteni polgármester csehül is akart beszélni.

Budapestről táviratozzák: Azokkal a jelentésekkel szemben, hogy királyunknak a német császárral való találkozása politikai jelen-

tősséggel bír, a legilletékesebb helyről nyert információ alapján közli a *Bud. Tud.*, hogy a találkozásnak tisztára katonai jellege van, amit az is bizonyít, hogy *Aerenthal* gróf külügyminiszter nem is lesz jelen a találkozáson.

Kossuth Ferenc állapota. Fővárosi tudósítónk jelenti: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapota a mai nap folyamán lényegesen nem javult. A miniszter ágyban fekszik, aránylag elég jól érzi magát. Kossuthot ma igen sok képviselő látogatja meg.

A cigányok öröme. A vallás- és közoktatásügyi miniszter amaz intézkedését, amely a pankotai cigányiskola megnyitására vonatkozik s amelyről ma írtunk, ma délután hirdették ki a cigánytelepen: az érdekelteknek. Ez alkalomból kifolyólag megjelentek a cigánytelepen *Gombos* Antal áll. isk. igazgató, *Véber* János s. jegyző, *Csóky* Gusztáv, a cigányiskola tanítója és *Szodrom* György, pankotai tekintélyes román gazda: cigánybiztos. *Véber* János majd *Gombos* Antal román nyelven magyarázták meg a gyermekeknek és felnőtteknek az iskola célját és ennek áldásos, jótékony működését. Majd, amikor a téli konyháról és felruházásról tettek említést, könyvelt szemekkel és összetett kezekkel áldották jótévőiket, kik az elhagyatott, szegény cigánynépet felkarolják. A mikor pedig megtudták, hogy tanítójuk a jelenlevő *Csóky* Gusztáv lesz, körülfogták a kis dadek, csókolták kezeit s kérték, hogy minél előbb kezdje meg velök a tanítást. Ilyen kedves előzményekkel indul meg a cigányoktatás.

Aradmegye közigazgatási bizottságának ülése. Szeptember havi rendes ülését tartotta ma délelőtt *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán elnöklete alatt Aradvármegye közigazgatási bizottsága. Az ülést az előadók jelentései foglalták le. *Róka* József kir. tanácsos pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt hónapban befolyt: egyenes adóban 421,846 kor., ami a múlt évi augusztusi eredménynél 69,731 koronával kevesebb; hadmentességi díjban 4545 kor., a tavalyi eredménynél 2554 koronával több; közvetett adókban és jövedékekben 248,472 korona, ami a múlt évi augusztusi eredménynél 128,900 koronával kevesebb. Érdekes volt a tanfelügyelőség jelentése a megyei magyar, tannyelvű elemi népiskolák tanítói fizetésének kiegészítéséről és korpótlékaik fedezéséről. E szerint az 1907. évi törvény életbelépetésétől ez ideig a közoktatásügyi miniszter évi 27,132 korona állami segélyt utalványozott ez iskoláknak. Ebből a községi iskolákra esett 8252 korona, a római katolikus iskolákra 6514, a görögkatolikusokra 600, a reformátusokra 8818, az ágostai evangélikusokra 1948 és végül a zsidó iskolákra 1000 korona. A megye közegészségügye általában elég jó volt, csak a *ternovai* járásban lépett fel több helyen vörhenyjárvány. *Kellner* György főállatorvos a hasvizsgálat terén a vármegyében tapasztalt rendellenességekről tett jelentést. Jelentése szerint erre az intézményre a megyében nem fektetnek kellő súlyt; nem alkalmas egyének vizsgálják a húst, nem pecsételik le kellő módon stb. A közigazgatási bizottság az ügy orvoslásával az alispánt bizta meg.

A munkásbiztosító pénztárak államosítása. Hír szerint a kormánynak az a terve, hogy államosítja az ország összes kerületi pénztárait, így természetesen az aradi is, egyben eltörli a mostani választási rendszert s tisztviselőkül állami hivatalnokokat nevez ki, lehetőleg nem azok sorából, akik most szolgálatában állnak az egyes kerületi pénztáraknak. Állítólag csupán a választott igazgatóságokat fogja meghagyni az új reform.

Pénzt

1743

— Elutasított fegyelmi kérvények. Tudvalevőleg *Wollák József és társa* cég feljelentette *Sarlot Domokos* főkapitányt és a rendőrséget a polgármesternél a miatt, hogy a *Laendler* cég telepén a farakományok elhelyezését nem követeli oly módon, mint ahogy azt a szabályrendelet előírja. A főkapitány igazoló jelentésében kimutatta, hogy a feljelentés megtörténte előtt három hónappal utasította már a céget a faraktár megfelelő berendezésére, de minthogy *Laendler* a téli idő beálltára hivatkozva ez év április elsejéig halasztást kért, ezt, a tűzoltó főparancsnok meghallgatása után, megadta. A polgármester ezek alapján elutasította a feljelentést és a fegyelmi eljárást nem indította meg. A feljelentők a közigazgatási bizottsághoz felebeztek meg a polgármesteri határozatot. A bizottság ma *Varjassy Lajos* polgármester előnöke alatt tartott ülésében napirendre tért a felebbezés felett. Ugyanez a sors jutott ki *Schmidt Sándor dr.* ügyvéd felebbezésének is. *Vannay Gyula*, az adóügyosztályt vezető tanácsnok ellen kért fegyelmi eljárást, mert ennek közegei állítólag törvénytelen módon végeztek nála végrehajtást. A polgármester és ma a felebbezés folytán a közigazgatási bizottság kimondotta, hogy fegyelmi eljárásnak helye nincs.

— Diszelőadások a szoborleplezés alkalmára. Az aradi Nemzeti Színház igazgatója, *Szendrey Mihály* értesítette a rendező bizottságot, hogy a társulat szeptember hó 18-án és 19-én a téli színházban diszelőadásokat ad. Szombaton este félnyolckor *Veér Judith* rózsája című történeti színmű kerül bemutatásra. Ezt megelőzi a „*Kossuth*” című prolog. Vasárnap este a *Csöppség* című vígjáték kerül bemutatásra. Jegyek 16-ától kezdve kaphatók.

— Halálozás. *Scheer Nándor* e hó 6-án este 9 órakor, 60 éves korában, házassága 30. évében meghalt. A *Csarnovits Péter*-utca 6. számú házból e hó 8-án délután fél 4-kor temetik a felső temetőbe.

— Üzlet átruházás. Az Aradon több mint 30 éve fenálló *Csutak Károly* és fia temetkezési vállalatot *Varga Imre* temesvári jó nevű temetkezési vállalkozó vette át. Mint értesülünk, a régi cég hitelezőinek érdekei megóvása tekintetében is megtörténtek a kellő intézkedések, úgy hogy az üzlet átruházásból folyólag sem a helybeli, sem más piacot károsodás nem éri. Erre vonatkozólag utalunk az új tulajdonos lapunk mai számában közzétett felhívására.

— Eljegyzés. *Spitzer Franciskát*, néhai *Spitzer Márk* kereki földbirtokos és megyebizottsági tag leányát ma délután vezeti oltárhoz *Ujszentannán Wolf Zsiga*, a *Wolf Adolf* és fiai cég baltája.

— *Kell Manó* cég ajánlja országos hírű ruhádszeit. Telefon szám 673. 131

— Orvosi körökből. *Polonyi Jenő dr.* hazakerkezett Aradra és a mai napon orvosi gyakorlatát újból megkezdette.

— Házasság. *Wolf Zsiga* drauci földbirtokos tegnap tartotta esküvőjét *Spitzer Ferike* urleánnyal, néhai *Spitzer Márk* megyei törvényhatósági bizottsági tag, kereki földbirtokos leányával.

jelzalog, amortisatio és váltó
fedezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-
* * * sebben közvetit * *

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-uta 8.
sz. saját ház a fiók po-ta
* * * mellett. * *

— Halál a helypénz miatt. Izgalmas jelenet játszódott le e hó negyedikén a *zsombolyai* országos vásáron. Egy ottani vásárló felszólított egy limonádé-árust, hogy a kötelező husz fillér vásári helypénzt fizesse meg. Miután a limonádé árus még nem keresett annyit, hogy a helypénzt megfizethette volna, a vámos inzultálta, de nemsokára megint visszajött és újból követelte a helypénzt. A szegény limonádés még most sem keresett annyit, hogy fizethetett volna, amire a bérlő galléron ragadta, hogy a rendőrségnek átadja. Eközben odaérkezett egy rendőr és felszólította a bérlőt, hogy eressze el a limonádé-árust. Erre a bérlő szabadon bocsátotta és a limonádés a bódéja felé tartott. De alig tett egy pár lépést, holtan rogyott össze. A szerencsétlen embert a halottasházba szállították. A halál okát a megindított orvosi, illetőleg bírói vizsgálat lesz hivatva megállapítani.

— *Turchányi Olga* őzikeje. *Turchányi Olga*-nak, ki most tudvalevőleg a makói színház primadonnája, van egy kis szeretetreméltó őzikeje. Az „*Erdész leány*”-ban szokta esténként szerepeltetni. Az őzikét *Oli*-nak hívják. És ez az *Oli* az este olyan dolgot művelt, amit egy jól nevelt őzikének nem szabad lett volna cselekedni. Mikor urnője lefeküdt, kivel *Oli*ka egy szobában lakik, fogta magát és kiugrott a nyitva hagyott ablakon az utcára. *Turchányi* mihamar észrevette a csinyt s azonnal keresésére indult szobalányával. Az éjsötétje azonban megnehezítette munkájukat s *Turchányi* attól tartott, hogy az erdő szagát megérezve, oda futott. Egyszer egy mentőszemje támadt: rázendített csengő hangjával az *Erdészleány* belépőjére. Az ablakok egymásután nyitak ki a szeráfi dalra, melyben az őzike is felismerve urnője hangját, rögtön megkerült. Lélekszakadva nyargalt a primadonna mellé, ki aztán megparancsolta neki, hogy ilyen csunya dolgot többé el ne kövessen.

— *Anarkisták* rendőr-ruhában. *Pétervári* távirat jelenti: A politikai rendőrség ismét egy jól organizált összeesküvést leplezett le. Az összeesküvők azt tervezték, hogy a forradalmárokat rendőri ruhában becsémpézik a rendőrség közé, mikor az a cár utazása idején biztonsági szolgálatot fog teljesíteni. A letartóztatott anarkisták közt van egy vezérőrnagy fia is.

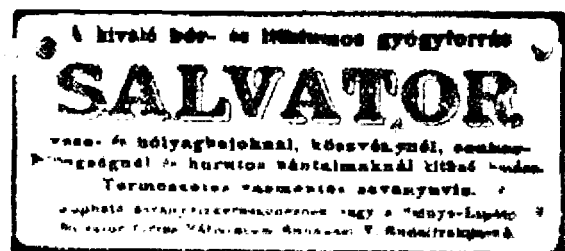
— *Komáromy J.*, a *Kossak-mütermes* vezetője ma a *drezdai fényképkiallításra* utazott. Távollétében az itteni mütermes a *temesvári főújság* asszisztense vezeti.

— Megnémut a temetőben. Különös szerencsétlenség történt ma délután az aradi alsó temetőben. *Ursics Vazul* 67 éves, volt aradi törvényszéki aljegyző, aki a *Csarnovics Péter*-utca 25. számú házból lakik, kísértelt ma délután az alsó temetőbe. Ott hirtelen összeesett. Az előhívott *Tisch Mór dr.* hatósági orvos szívizéledést konstatait, amelynek következtében *Ursics* néhány óra mulva elvesztette beszélnőképességét. Mire lakására szállították, már teljesen eszméletén volt, de beszélnőképességét nem nyerte vissza.

— Elfogott postatolvaj. Bécsből táviratozák: *Koommer Ferenc* szolgálta 30 éve áll Bécs és Trieszt között a mozgóposta szolgálatában. Most kiderült, hogy lassankint 50 ezer koronát lopott el a mozgópostán. Házát és földet vásárolt magának. Ma letartóztaták. 2000 koronát találtak nála.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisz*nál. 17

— Figyelem! A n. é. közönség figyelmét felhívjuk *Poszt Antal* törekvő cipészmeister által gróf *Leiningen-utca*ban nyitott cipészüzletre. 3037

A titokzatos bajadér.*

*
Pikáns drágakövek.

Ennek a históriának eleje tíz évre visszanyulik. 1899. elején a hatóságokat és a tudományos köröket egyaránt foglalkoztatta egy csodálatos leány, akit rejtelmes körülmények között találtak meg a székesfehérvári temetőben. Az égszínkék szemű, erős, szép, barna lány ballábán lőtt seb volt; de a panaszos szavát egy lélek se értette.

Föl szállították Bécsbe, ahol egy odaváló kórházban feküdt heteken át. A kérdésekre valami keleties hangzású zagyalékkal felelt. Nagynehezen megértették vele, hogy a nevét szeretnék tudni, amire ezt a két szót felelte:

— *Zalemka Senate.*

Aztán hivatásos orientalisták jelentek meg a rejtelmes nőnél és több keleti nyelven beszéltek hozzája. Arab, török, perzsa, indus és szanszkrit nyelven próbálták szólásra bírni, de hasztalanul. Végre az egyik szolgának, aki régebben az idegen légióban szolgált, abessziniai tájszólással egy regényes szöketés történetét mesélte el. Ugy látzott, ismerte az amhara- és dahomey-nyelvet is.

— Az angol Kelet-Indiából származom. — mondta a szolgának. — *Simore*-ből megszöktetett egy ember a. apámtól és az üldözőink belelőttek a lábamba. Kocsin, hajón és vasuton husz-harminc napig utaztunk Európába.

Izgalmas részletek következtek még arról, hogyan csalta őt el a férfi *Székesfehérvárra*, a temetőbe, ahol kirabolta, ékszerait, pénzét mind elszedte s aztán elillant.

A tudósok és a hatóság emberei sokáig táncostalanul állottak az excentrikus nővel szemben,

* Mutatvány „A sánta ördög meséi” című új könyvsorozat II. kötetéből, amelyet „Bűnös nők” címmel *Tábori Kornél* hírlapíró és *Székey Vladimir* rendőrfogalmazó írtak. A főntebbí fejezet a „*Kalandornők*” című fejezetből való.

A világhírű *Riesner-féle*

FOLYTON ÉGŐ

KÁLYHÁK

kizárólag

SZILÁGYI ÉS TÁRSA

cégnél

Arad, *Boros Béni-tér* 15. sz. kaphatók.

Értesítés!

Az iskolaidény alkalmából ajánlom a t. szülők figyelmébe dusan felszerelt **3153**
férfi- és gyermekruha-raktáromat,
a melyeket mai naptól mélyen leszállított áron árusítok.

Szives próba vásárlást kér
Braun Miksa,
férfi és gyermek ruha áruháza
Arad, Szabadság-tér, Gróf Nádasdy-palota.
Telefon: 577. szám.

amig végre egy igennel magát el nem árulta. Kezdték sejteni, hogy ő nagysága csak szélhámoskodik. Nemsokára csakugyan megállapították, hogy a neve Bajcsi Klára, valamikor rendőrségi felügyelet alatt volt s kalandos utazás közben még Indiába is elvetődött. Több nyelvet megtanult odakint és akkor hagyta el a Keletet, amikor egy maharadzától öt nagy gyémántot sikerült elcsenni.

Szerencsétlenségére utólérték, a drágaköveket elszedték tőle s természetesen nem valami udvarias bánásmódban részesítették.

— Emlékei kap egy szép követ! — mondta az indiai fejedelem, aki ötletes alak lehetett, mert az udvari felcserjével beléoperáltatta a követ Bajcsi Klárába, Fölvágták a tolvaj bajadér combját, óvatosan elhelyezték a gyémántot és újra gondosan összevarrták a nyílást. Szegény nő nem tudott leülni. Később Billroth tanár vette ki a követ.

Bécsben csak három napra itélték az exbajadért s aztán Komárommegyébe toloncolták. De onnan eltűnt és hirhadt zsebtolvaj lett belőle. 1900-ban hat hónapi börtönbüntetéssel sújtották, ami azonban nem javított rajta. Nemzetközi betörőkkel szövetkezett és egész sereg gazságot követett el.

1903. április 9-ikén a görzi pályaudvaron egy huszonöt-harmin éves, cigányosan öltözött leányt vett gondjába a rendőrség. Beszállította a női kórházba, ahol összefüggéstelenül csak ezeket a szavakat mondotta:

— Neza sporen. Gargaca Kislavoda Svetaga Petra.

Kiderült azonban, hogy a nő San Lorenzo di Mossa déliavasuti állomáson a bakternek egészen értelmes feleleteket adott. Így hát szimulánsnak nézték. Rövid idő múlva rájöttek, hogy egy triezti nőtől hatezer koronát csalt ki. Vizonzásul — mondotta — az Indiában nemzeti szokásként egyik testrészébe rejtett gyémántot kioperáltatja és neki adja.

A bécsi komédia ismétlődött, de most hamarabb véget ért. A rejtelmes hölgy, Djenke Chochem (hóhem tolvajnyelven okos, agyafurt) kénytelen volt bevallani, hogy ő Bajcsi Klára. Ezuttal több évi fegyházbüntetést kapott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Szélhámoság Wekerle nevével. A múlt év tavaszán Halász Dezső miniszterelnökségi napidíjaz három pénztári utalványra ráhárított Wekerle Sándor miniszterelnök nevét és 14800 koronát vett fel az állampénztárból. A rendőrség Halászt letartóztatta és a törvényszék három évi fegyházra ítélte. A királyi tábla — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a törvényszék ítéletét ma jóváhagyta.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

A. A. Arad. Az a háztulajdonos kötelessége.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, szeptember 7.

A legutóbbi hivatalos mezőgazdasági jelentés szerint az eső hiánya a kapás növények és a takarmányfélék fejlődését megakadályozta, míg a szántás és vetési munkálatok is a szárazság miatt nehezen voltak teljesíthetők.

A gabonaüzlet irányzata esendes, az árak csekély eltéréssel változatlanok maradtak.

A mai piacon eladásra került:

1500 mm. buza (uj)	12:80—13:20
200 mm. árpa (uj)	6:70—6:80
200 mm. tengeri (ó)	7:00—7:10
200 mm. rozs (uj)	8:80—8:90
200 mm. zab (uj)	6:70—6:80

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 7.

Készáru: Kínálat jó, vételkedv megfelelő, 15 ezer mm. változatlan.

As árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	7.09—7.10	7.10—7.11
Buza 1909. októ erre	13.40—13.41	13.42—13.43
Buza 1910. ápril isra	3.60—3.61	3.62—3.63
Rozs 1909. októberre	9.40—9.41	9.46—9.47
Zab 1909. októberre	7.33—7.34	7.32—7.33

Zárul & ábrakor.

Oestrák hitelrészvény	650.75
Magyar hitelrészvény	761.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. szeptember 7.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	13:00—13:10
76	13:10—13:20
77	13:20—13:30
78	13:30—13:40

Buza (Temesvári keresk. áru):

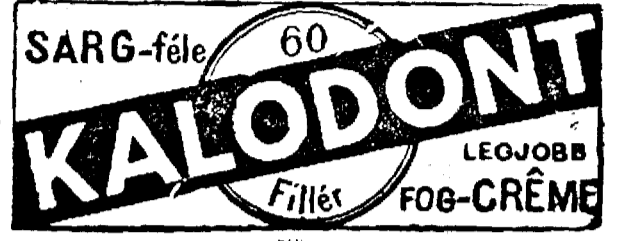
75 kilogrammos uj	12:80—12:90
Rozs uj	8:70—8:75
Árpa uj	6:60—6:70
Zab uj	6:60—6:70
Tengeri régi	7:30—7:35

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 7. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillerip; közép páronként 400—40 kilogramm terjedő súlyban — fillerip; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 140—4 fillerip; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 142—144 fillerip; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—145 fillerip.

Számlázás: szeptember hó 3. napján volt készlet 26760 darab, szeptember 4. napján felhajtott 618 darab, szept. 4. napján elszállított 68 darab, szeptember 5. napjára maradt készletben: 26757 darab.
A hízott sertés üzlet irányzata vevők zilárd.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. szeptember 8-án, szerda:

1. Betörő baba. Komikus. — 2. Péter, a majom-ember. — 3. Estély a házmeztérnél. Kacagató. — 4. Artatlanul a halálba. Dráma. — 5. Cipőtolvajok. Humoros. — 6. Nagy Napoleon francia császár élete. Történelmi kép. — 7. Drótnélküli távirat által megmentve. Életkép. — 8. Blierot átrepülése a La Manche csatornán.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 93. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrássza.

Szeptember 9-én csütörtökön és 10-én pénteken ugyanaz a műsor.

Előadások délután 6 órától kezdve.

NYILTÉR.

Felhívás!

Miután a Csutak Károly és fia Entreprise de pompes funebres „Szent Margit“ volt aradi cég üzletét átvettem, tisztelettel felkérem a volt cég összes hitelezőit, hogy 15 napon belül nálam (Arad, Szabadság-tér, Nádasdy-palota) bejelenteni sziveskedjenek, mivel ez idő eltelte után a hitelezők esetleges igényeire való tekintet nélkül fog a vételárra nézve az intézkedés megtörténni.

Varga Imre,
temetkezési vállalkozó.

Vadászkürt vendéglő

Az országos hírű primás

Pongrácz Lajos

(néhai Rudolf trónörökös kedvelt cigánya) tizenkét tagu zenekarával még

szerdán és csütörtökön játszik

a „Vadászkürt“

sörccsarnokban. Zrinyi-utca 1. 3370

* Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő

Hengerelt rud vas és vasartók.

Legjobb szerkezetű borsajtók és szállózuzók.

Allandó nagy választék legjobb rendszerű FOLYTONÉGÓ és HEIDINGI rendszerű KÖPENYKÁLYHÁKBAN, továbbá KÁLYHA-FELSZERELÉSI-KELLÉKEK, francia ASZTALKONYHÁK és TAKARÉKTÜZHELYEK-BEN, egyszerű és díszesebb kivitelben. — Előayös árak pontos kiszolgálással

Andrényi Károly és Fiai cégnél.

Limbbeck János és fia

első magy. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház épület Városi és megyei telefon: 93.

Üzv. Scheer Nándorné szül. Lui Paula,
a saját, úgy gyermekei Mariska és Gyula,
valanint számos más rokonai, jóbarátai
és ismerősei nevében is fájdalomtól meg-
tört szívvel tudatja a forrón szeretett és
felejtethetetlen jó férj, illetve apa, testvér,
sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Scheer Nándornak,

f. évi szeptember hó 6-án esti 9 órakor,
életének 60-ik és boldog házasságuk 30-ik
évében, rövid szenvedés után történt jobb-
létre szenderültét.

A boldogult földi maradványai szeptem-
ber hó 8-án d. u. 1/4 órakor fognak
Csernovits Péter utca 6. számú házban a
róm. kath. egyház szertartásai szerint be-
szenteltetni és a felső temetőben lévő csa-
ládi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szt.-mise a boldogult
lelki üdvéért szeptember hó 9-én d. e.
8 órakor fog a főt. minorita-atyák szent-
egyházában az egek Urának bemutatni.

Aldás emlékére! 3884

Arad, 1909. szeptember hó 7-én.

Tulzsufolt raktár miatt

mélven leszállított árakban kap-
hatók legújabb és legizlésebb
üveg, porcellán és mesző-
készletek. Nagy vá- függő és
asztali lámpákból.

Legtárgyosabb forrás 2051

figurális dísz tárgyakból.
Legjobb minőségű chira- és al-
pacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszin-
tén elsőrendű evőeszközök.

Képkerekből

óriási választék, több mint 400
új izékes minta van állandóan
raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám
Fischer Elna-palota.

Megyei és városi telefon szám 568.

MEGLEPŐSÍNTÉCSODALMA
ÉS GYÓGYEREDMÉNYEIT

APTAMÁSI
LITHIUM-GYÓGYVIZ

zel gyomor-ese-hólyagés
bélbántalmahnál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvényés hugysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejer Gyula cogekeknél
Aradon.

5841

Nagy választék
Lemez és vas zománcozott
Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,
acél, nikkel és sárgaréz áruk
és mindennemű
Vas árukban
Kérjük szíves megbízásait, melyek
gondos kiszolgálásá-
ról és jutányos számlá-
tásáról biztosítjuk.

Kitűnő tisztelettel

1451

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és
árlványok f. évi július hó elején
mérsékelt áron eladó.

PFÄFF
Varrógépek
háztartási és ipari célokra.

Teljesen
zajtalan
járás.
Kedvező
fizetési
feltéte-
lek.

Minden
egyed-
varrógép-
ért a leg-
messzebb
menő jót-
állás.
Számítlan
elismerés
helybell
iparosok-
tól a gép
jóságára.

Egyedüli képviselő
Hammer Vilmos
műszerész 2991
Arad, Szabadság-tér 7. sz.
Telefon szám 98.

Nemesfajú
görög és sárga
dinnye

sárga kicsinyben kgként 20 és 10 fill.
" nagyban kgként 16 és 8 fillér.
görög kicsinyben kgként 7 fillér.
" nagyban kgként 6 fillér.

Kapható: 2963
Hámory Gazdaságnál
Arad, Dák Ferenc utca 3.

A nyaraló és fürdőző kö-
zönség szíves figyelmébe!

A következő

ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába

Dr. Korchmáros: Montecarlo és játéktér-
mei. Ady, Babits Dutka és Emőd: A holnap. Dan-
te: Paradicsom. Blicher: Erősebb az életnél. Göm-
bősné: Az uriaszony. Heyermans: Remény. Uj-
vári Péter: Az új keresztény, X A francia forra-
dalom. Szomaházy: A méltóságos asszony lo-
vagjai. A százhusz éves asszony. Schäffer: A nő
betegségek okai és elkerülésük módjai. Con-
nan: Rejtjelmes történetek. Gárdonyi: Mi erő-
sebb a halálnál? Szomaházy I.: A gyer-
gyóvári hadjárat. Szikra: A hét szilvafa
árnyában. Crawford: Arethusa, Prém J.:
A képzőművészetek története, Tábori: Bü-
nös nők, Földes: Hivatalnok urak, Nagy
Irma: A szerelem színháza, Farkas Imre:
Tündő évek, Blasco J.: Május virága, Aszlányi D.:
Életünk és nemünk, Maritimus: A nagy háború,
Pemberton: Vezércsillag, K. J.: Lawn-Tennis.

Németben: Ganghoffer Rac: Scarpa. Schlo-
emp: Die meschuggene Ente. Franzos: Der kleine
Martin. Ebhardt: Die Rache der Heimat. Zobel-
nitz: Zwei Küsse. Zahn: Indergand. Schlich:
Mobil. Wasner: Vater. Tovote: Fräulein Grit
sebach. Zobelnitz: Die Kronprinzenpassage. Wol-
zogen: Erlebtes, erlauschtes u. erlogenes-
Boy Ed. Ida: Um ein Weib. Villinger: Zenz.
Rosengren: Der grosse Unbekante. Meriman:
Schloss Osterno. Grabein: Das stille Leuchten.
Zobelnitz: Ein Schlagwort der Zeit. Wilbrandt:
Familie Roland. Der Sänger. Franzos: Unge-
schickte Leute. Sutcliff: Ein Opfer der Justiz.
Wengerhoff: Der andere Tag.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlet

Is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnék.

A zenemű-kölcsöntárba

Is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.

vagy fizetetenként 14 fill.

Valverde: Paraguay tánc, Jakobi: Jánoska,
Kondor: Csipkerózsza ringó ága, Bodrogi: Ká-
rog a holló a jegenyén, Baka-Baitz: Herkules-
fürdői emlék, Dr. Rózsa: Megjötték a fecs-
kék, Dóczy: Légy az enyém, Ormay: Di-
csértesség, Szóhner: Huszonnégy szál fehér
rózsa. Szirmai: Táncos buszárók. Fráter:
Templomban. Baumann: Tíz koplé. Hertzka.
Anonymus, Villamos kalauz, A maflasarkon. Fall.
Az elvált asszony. Curtis: Sorrentói emlék.
Heidelberg: Álom. Haller: Im Siegesflug. Sang u.
Klang I-I V. Zerkovitz: Holdvilág-nóta.

Egyes könyvek és egész-
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.

KERPEL IZSÓ,

981 könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon

Telefon 385. sz.

Ertesítem az előkelő hölgyeket, hogy varró és szabászati
mintarajz iskolámat női divatteremmel
 bővíttem ki, hol a német és francia fővárosokban szer-
 zett tapasztalataim alapján készítek **elegáns kivitelű**
ruhákat, felöltőket stb.

Varró és szabászati mintarajz iskolámban a beiratások
 már megkezdődtek. Itt a növendékek saját, vagy hozzátarto-
 zóik részére készíthetnek a legtökéletesebb kivitelben ruhákat,
 mindennemű felöltőt és bluzokat.

Iskolámban kitanult növendékeket fizetéssel alkalmazok.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgál

Németh Jánosné,

az iskola tulajdonosa 8272

Deák Ferenc-utca 30. szám, II. emelet.

559—1909. sz.

Nagypél község előjárói tól

Hirdetmény.

F. hó 3-án valószínűleg a gyulai vásárról 1 drb. 6—8
 éves fehér szőrű bal fülére átlukasított magyar faj ökör meg-
 ugrott a Gyula—Nagypél közötti közúti uton felfogva bi-
 tanságba helyeztetett. Felhívatik tulajdonosa, hogy a tulajdon-
 jogot szabályszerűen igazolva jószágát f. évi szeptember 24-ig
 vegye át, amennyiben az a jelzett ideig átvétetni nem fog,
 mint gazdátlan jószág 1909. évi szeptember 25-én d. e. 9 óra-
 kor Nagypél község-házánál nyilvános árverésen a legtöbbet
 ajánlóknak eladatni fog.

Nagypél, 1909. szeptember 4.

3382

Goldis János,
jegyző.

Deheleán Péter,
bíró.

Értesítés!

Nagy alkalmi vétel!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására
 hozni, hogy sikerült egy nagyobb mennyiségű, legjobb minőségű

vásznat és canavászt

beszerezni, mely által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy
 dacára ezen áruk tetemes emelkedett voltának, az eredeti gyári
 áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére, u. m:

1 vég 28 mtr Rumburgi I. 4:60 krtól	1 vég 28 mtr vászon 8:20 krtól
1 " 23 " Creasz 5:50 "	Madapolam mtr —:27 "
1 " 23 " Nonplusultra 6:20 "	Chiffon 1 mtr —:19 "
1 " 23 " Liliom I. 6:70 "	1 vég 28 mtr Damaszt 6:20 "
1 " 23 " Edelveisz 5:95 "	1 " 23 " Gradl 6:45 "
1 " 23 " Hollandi 5:75 "	1 " 23 " Canavász 8:95 "
1 " 23 " Rózsahegy 5:45 "	6 személyes kávéa készlet 1:95 "
1 " 23 " Margit 6:65 "	6 " étkező 2:85 "
1 " 23 " Szepességi 6:10 "	1 drb rouge paplan 2:35 "
1 " 23 " Házi fonál 6:20 "	1 " Clott " 3:57 "
1 " Magyar király 5:76 "	1 ág garnitúra 3:25 "
1 " Kurucz 6:60 "	1 pár függöny 1:25 "
1 " 14 m. ⁸ / ₄ lepedő vászon 5:90 "	

Továbbá mosó delain 35 kr. helyett 25 kr. Nagy választékban
 női és férfi szövetek, valamint gyapju delain, angol zephir, francia
 batiszt, carton, vont barchett belés áruk, mindenféle selyem és
 szövet blousok, lüszter felöltők, női és férfi zsebkendők, szövött
 áruk, keztyűk, női, férfi és gyermekharisnyák, színes és fehér
 férfiingek, gallér és kézelők, férfi és női esernyők óriási választékban.
 Nagymennyiségű vászonmaradékok minden elfogadható
 áron kapható 8830

Guttman Izidor

áruházában, Szabadság-tér 15. (Az arany hajóhoz)

A Hölgközönség szíves figyelmébe ajánlom,
 hogy szeptember hó 1-től Szent István-
 utcai

női kalap divattermemet

Szabadság-tér 10. sz.
alá helyeztem át.

Felhívom a m. t. Hölgközönség szíves figyel-
 méit átmeneti kalap újdonságaimra, melyek

Párisi, Bécsi és Prágai modellek.

Kalap alakításokat eszközlök, e
 célra a Rose Mendl cég egyik tagját
 hoztam le Prágából.

Magamat b. pártfogásukba ajánlom. 1114

Kiváló t sztelette

Salzer Nelli

Szabadság-tér 10.

Feltűnő olcsóságok!

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat
 nyujtok a t. nagyérdemű közönségnek az alatt előso-
 rolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árak-**
ban nyujtani:

Férfi és női szövetek,

Angol Zefirek,

Kanavász,

Vásznak,

Chiffonok,

Asztalneműek,

Törülközők,

Segujabb Atlasz barchettok,

Ágygarnitúrák,

Zsebkendők,

Zsinór és Piquet-barchetok,

Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyady-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Herling Mihály

Arad, Kossuth-u. 66. (Csornócsky-melletl.)

üveg, porcellán és kép-kereskedése. 3331

Elvállal mindenmü üvegezési munkákat legjutányosabb árban úgy vidéken is.

Figyelem!

50000 pár cipőt 4 pár cipő csak 7 korona. Több gyár fizetési zavarai folytán megbízást nyertem, hogy nagymennyiségű cipőt mélyen az előállítására alól eladjak. Ezen oknál fogva eladok 3883

2 pár uril — és 2 pár női fűzős cipőt

barna vagy fehér színben, bőr kapnival, szegezett talppal, igen elegáns kivitelben, legújabb divat szerint, tetszés szerinti nagyságban, 4 pár csak 7 korona. Küldés utánvétellel történik.

A. Gelb cipőgyáruháza
Krakau Nr. 40/X.

Kicsérés engedelyezve, esetleg pénz vissza

ZÉGSZ

legjobb minőségű első és második osztályu kapható azonnali szállításra bármely mennyiségben az új vágóhid mögötti téglatelepemen. 3389

Nacht Viktorfakereskedő és téglagyáros.
iroda: Petőfi-utca 8.
Telefon-szám 324.**Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.**

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat vas- és rézbutorokban, a legjobb kivitelben. 2974

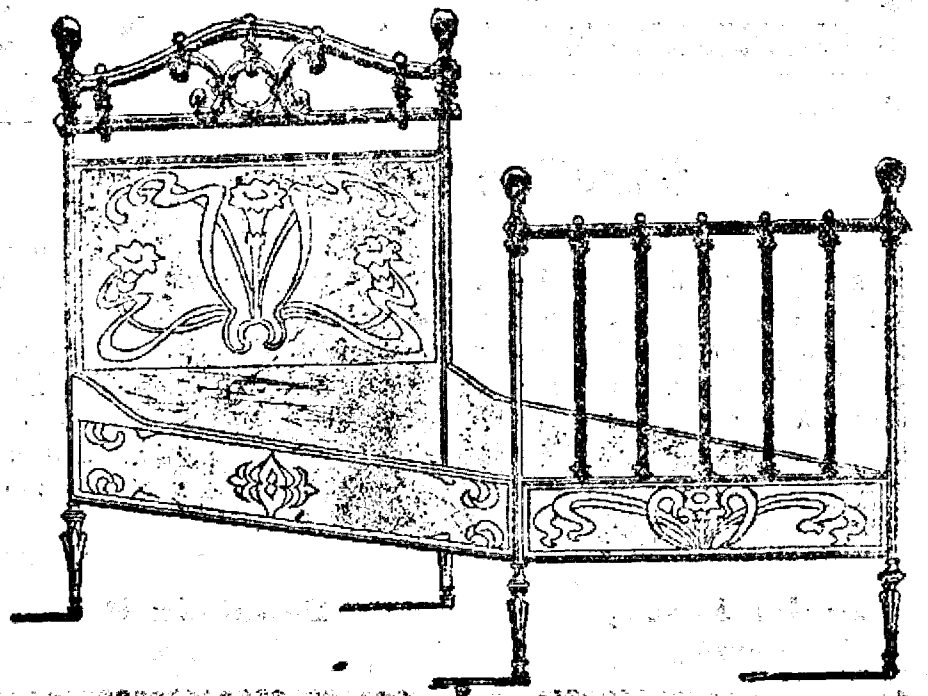
Sodronyágybetétek
vas- és lakkerrel, minden méreletben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Elvállalunk mindennemü javításokat és vasbutor festéseket. Gyárhelyiség Anich Lajos-utca 14. Üzlethelyiség József főherceg-ut 7.

Telefon 428. szám.

— Árjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. —

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel

Fleischer Testvérek.

Millió háziasszonyok tisztitanak

Globus

Fémtisztítókivonatal

mely a legjobb fémtisztítószer a világon

5861-IV.

Alapított 1858.

Telefon szám 459.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírü

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

újabbán megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely basonnemű gyáraival a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemü férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, függönyöket, hímzéseket, csipkéket, kezttyüket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitünő gépekkel van ujonnan felszerelve, mindennemü maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműeket, de főleg gallérokat, kélzölöket, férfi ingeket stb., melyek moderna fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézést nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük tovább szíves megbízásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

1591

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

APRO HIRDETÉSEK

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemezeket ki váltok és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Jó házi kosztot

keres keresztény uriháznál három intelligens fiatalember. Szíves ajánlatokat a kiadóhiva alba kérnek „hárombarát” jelige alatt. 3385

Német, esetleg magyar

Gyermekkertészre keresetlik 4 éves leánya melé, ki a háztartásban is segédkezik. Ajánlatokat bizonyítvány másolattal fizetési igénynyel továbbít a kiadóhivatal „M megbízható” jelíggel. 3373

Intelligens

fiatalember butorozott szobát és jó kosztot kaphat. Hol? megmondja a kiadóhivatal,

Jó házból való

fiu tanoncnak felvétetik azonnali belépésre Singer Antalnál, Lippa. 3377

Kárpitós,

ki hosszú évekig a legelső műhelyekben működött, elvállal a szakmába vágó bármilyen új és bármilyen javításokat. Olcsó és jó kivített biztosít Eisenmagen Mihály kárpitós mester, Aulich Lajos-utca 8/b. sz. 3386

Bádogos segéd,

aki a vidéki műhelyben előforduló épület és konyhai edények készítésében teljesen jártas azonnal állandó alkalmazást nyer Weinberger Menyhért cégnél Csermón. 3388

Perfekt könyvelő

férfi, ki németül is levelez, felvétetik. Winternitz Jenő, Szabadság-tér. 3391

Ház eladás.

Demeter-utca 90/b. sz. magányos uri ház, áll 3 szoba, konyha, kamara, mosókonyha, nagy pince és kertből előnyös feltétel mellett eladó. Bővebbet Demeter-utca 86. sz. alatt. 3359

Jzletes házi koszt

kapható Csiky Gergely-utca 7. ajtó 8. 3368

Eladó

180 drb. juh és 75 drb. bárány Valamarei gazdaság p. Gurahonc. 3357

Fiatal leány

szépen felneveltek mellett gyermekek mellé állást keres. Bővebbet Andrassy-tér 21. sz. II. em. balra. 3322

Makzók

és az izr. ünnepekre való imakönyvek nagy választékban kaphatók Kerpel Izso könyvkereskedésében Aradon. Ugyan-e cég vesz egész könyvtárakat. Telefon 385. sz. 262

Takarító felvétetik

Zrinyi-utca 4b., iroda takarításra. 3364.

Arad legnagyobb

iskolakönyv raktára Krausz Paulin Arad, Atzél Péter-utca, Színház-épületben. 3241

Szakember

ki irodista, és fűrészgárba, esetleg fakereskedésbe ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 3326

Magyaródi bor

100 hektoliter hordónként is eladó. Kocsmárosok kedvezményben részesülnek, legalább 7 hektoliter vételnél. Megtekinthető Karolina-utca 5a. Hady Antalnál. 3345

Ház eladás!

Margit-utca 8., Lehel-utca 14., Ujmikalaka 444., Ujmikalaka 443. új házak előnyös feltétel mellett olcsó ár mellett eladó. Bővebbet Klein József, Radnai-ut 10. 3324

Szőlőcsomagoló papír,

kosár függőgyekek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltnék. 2922

Izraelita ünnepi Imakönyvek,

Makzók

olcsó és diszes kiállításban kaphatók Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Andrassy-tér 16., Weitzer János-utca. Telefon 517. Újévi kártyák nagy választékban. Üzletünkben egy elárusító felvétetik 178

Egy fiatal rövidáru segéd

felvétetik Kell Manó cégnél. Tudakozódni lehet szeptember 8-ikától kezdve, déli 12 órakor. Ugyanott tanulók azonnal felvétetnek. 3175

Kovaszincon eladó

egy 3: kat hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

Kiadó

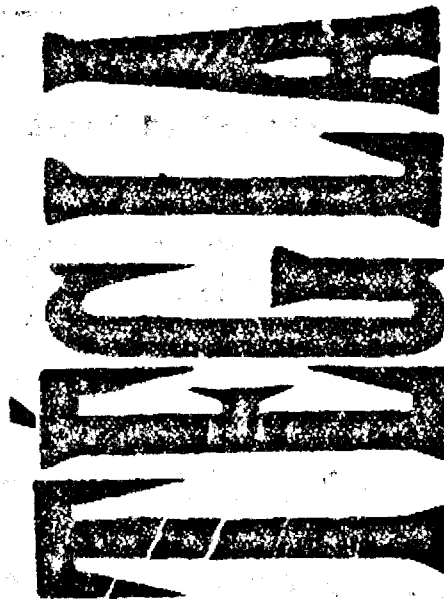
Egy üzlethelyiség Kossuth-utca 8. sz. alatt. 3260

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos. 1924

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fuhsok-lával szemben.)

Pollak Sándor

körkemenese téglagyárban 2

Mikalakan.

Gyári telefon 515. Városi telefon 206.

Lakás: Erzsébet-körut 37.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölcsönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér I. sz. a

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujonnan megnyit

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésesebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László, női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2028

Kovács Soma és Társa

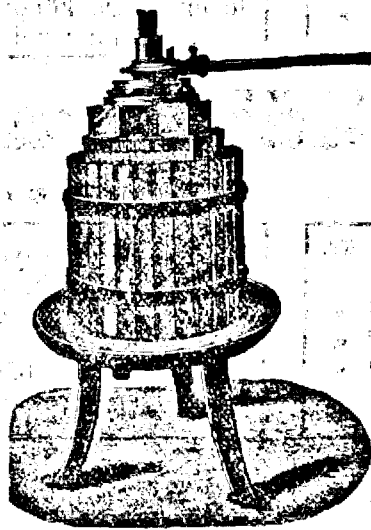
A R A D.

Szőlőszájók, Bogozók, Malmok, borszivattyúk, szűrők, tömlők és szüretelő eszközök.

KUTAK, FECSKENDŐK.

Kühne rosták, konkolyzók, vetőgépek, takarmánykészítőgépek.

Eredeti amerikai IHC. motorok. 241

1909-1525/2. V. sz.

Hivatalból árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1909. V. 1525/2. számú végzése által A m. kir. kincstár végrehajtató javára 400 korona tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1400 koronára becsült butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínen vagyis Aradon, Szentpéter-tér 9. sz. a. leendő eszközlésére 1909. szeptember hó 9-ik napjának d. u. 5 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon 1909 augusztus hó 21-ik napján.

Györffy Arnold, bírósági végrehajtó.

3387

Saját gyártás

dohány-zsinór

általánosan elismert elsőrendű minőségben. 2767

Gazdasági kötélárak,

vizmentes ponyvák

asztag, gép, sátor, kocsi takarására és gabona rostálásához.

Juta, len és kender

Gabona zsákok

nagybani és kicsinybeni eladása, továbbá erdélyi pokrócokat a legjutányosabban árusít

Erdélyi és Bácskai iparáru raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

Andrassy-tér 6. sz.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási időnyre.

Fischer nagyáruházának

Arad, Szabadság-tér 12.

Szenzációs olcsó árjegyzék!
Külön osztály gyermekek részére!

Gyermekek nyakkendői

Gyermekek mosó nyakkendő csokor	10 kr.
Gyermekek " " regatta	15 " "
Gyermekek tiszta selyem csokor	25 " "
Gyermekek " " regatta	25 " "
Gyermekek " " plastron	29 " "

Gyermekek ingei

Gyermekek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermekek ingek jó minőségű sifonból	1.05 " "
Gyermekek ingek puha mellű sifonból	1.25 " "
Gyermekek ingek egész finom madipulánból	1.45 " "
Gyermekek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermekek kalapok

Gyermekek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermekek " " fekete és színes	98 " "
Gyermekek " " finomabb min.	1.25 " "
Gyermekek " " elegáns kivitelben	1.85 " "
Gyermekek " " síkkes forma selyem bélésel	1.50 " "

Gyermekek sapkái

Gyermekek sport sapka kockás szövetből	85 kr.
Gyermekek sapka kék szövetből	50 " "
Gyermekek deák sapka finom cheviotból	65 " "
Gyermekek matróz sapka kék és piros szövetből	75 " "
Gyermekek matróz sapka kék és piros selyemből	1.15 " "

Gyermekek eső ernyők

Gyermekek eső ernyő croiseból	95 kr.
Gyermekek eső ernyő clottból	1.15 " "
Gyermekek eső ernyő finom canelából	1.45 " "
Gyermekek eső ernyő sergeből	1.60 " "
Gyermekek eső ernyő jó minőségű selyemből	1.75 " "

Gyermekek zsebkendői

Gyermekek zsebkendő képekkel	05 kr.
Gyermekek zsebkendő sifonból fehér	08 " "
Gyermekek zsebkendő vászonból	11 " "
Gyermekek zsebkendő jobb minőségű vászonból	14 " "
Gyermekek zsebkendő fin. szín. batizst	15 " "

Gyermekek iskola táskái

Gyermekek iskola táskák viaszos vászonból	85 kr.
Gyermekek iskola táskák színes képekkel	45 " "
Gyermekek isk. táskák vizm. vászonból	50 " "
Gyermekek isk. táskák jó minőségű tartós	60 " "
Gyermekek iskola táskák bőrből	75—1.50 " "

Gyermekek patent harisnyák fegyverházi munkái

Gyermekek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermekek patent harisnyák jó min.	15—27 kr.
Gyermekek pat. harisny. diamant fekete	19—38 " "
Gyermekek pat. harisny. dupla sarokkal	27—45 " "
Gyermekek pat. harisny. legjobb min.	32—57 " "

Különböző tárgyak gyermekek részére!

Gyermekek nadrág tartók gumiból	19—35-ig.
Gyermekek zsebkész fehér és barna csonttal	20—30-ig.
Gyermekek fogkefék	10—25-ig.
Gyermekek pénz erszény bőrből	10—50-ig.
Gyermekek patent zseb tintatartók	25—50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű

Férfi ing színes puha mellű	1.15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1.85 " "
Férfi ing angol zephirből színes	1.45 " "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1.65 " "
Férfi ing egyedül különlegességem drapp csikos	1.75 " "

Férfi kalap ujdonságok

Férfi kalap jó minőségben	1.25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1.50 " "
Férfi kalap színes és fekete legújabb forma	1.75 " "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2— " "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2.50 " "

Férfi esőernyők

Férfi esőernyő croiseból	1.15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1.85 " "
Férfi esőernyő tartós canelából	1.50 " "
Férfi esőernyő glória selyemből	1.75 " "
Férfi esőernyő finom selyemből	1.95 " "

Férfi nyakkendő óriási választékban!

Férfi batizst csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batizst regatta szép mintákban	19 " "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 " "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	85 " "
Férfi nyakkendő tiszta selyemből ujd.	50 " "

Különböző férfi divatcikkek

Nagyválasztéku zsebkendő dr.	19—25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35—50 " "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	30—50 " "
Nagy választék divatos kézelőgombokban	25—50 " "
Jó minőségű köpfer lábaváló alkalmi vétel	95 " "

Férfi harisnyák

Férfi harisnya maccoi nyersszín párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 " "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 " "
Férfi harisnya különlegesség legújabb minták párja	85 " "
Férfi harisnya tiszta cérnából párja	45 " "

Női divat osztály!

Női fehérnemű

Női ing sifonból himzéssel díszítve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1.15 " "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1.50 " "
Női ing finom franc. batizstból szín.	1.75 " "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2.00 " "

Különböző női divatcikkek

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1.75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50—95 " "
Női selyem gumi övek, fekete és színes	75—1.50 " "
Női kiegészítők, bőrből legújabb	45—90 " "
Női selyem nyakkendő és divatos gallérok	

Női harisnyák

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legújabb divat párja	39 " "
Női harisny. mintázott tiszta cérnából párja	50 " "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	65 " "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 " "

Elsőrendű helybeli készítményű CIPÓKBEN óriási választék.